

DOBŘÁ ADRESA

Z obsahu

Krajský výbor KSČ
k rukám s.Štočka
Ústí n.L.

JÜNGER Jaroslav, na
zamítnutí cesty do N

Vzpomínka na Ludvíka Středu

Reportáž ze ženského kláštera

Povídka Pavla Brycze

Den poezie

Obsah:

Příloha

Den poezie (Pozor, tentokrát poezie pro pamětníky!) připravil Viki Shock (45)

SYSTEM NAVIGACE: KLEPNĚTE!

První stránka (titulní):
BYLO od č. 1/00: Klepnutím na „Z obsahu:“ se dostanete na str. 2 (obsah). Klepnutí na malé obrázky a jednotlivé body „Z obsahu:“ Vás přenesou přímo na příslušné stránky. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ se otevřou naše internetové stránky www.dobraadresa.cz v aktuálním prohlížeči. Klepnutím na střed obrázku se dostanete na popisek a tiráž na str. 2.

Druhá stránka (obsah):
BYLO od č. 1/00: Klepnutí na jednotlivé body obsahu Vás přenesou přímo na příslušné stránky. Klepnutím na naši e-mailovou adresu se Vám otevře nám adresovaný dopis v aktuálním e-mailovém programu. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ a na popisek k obrázku na první straně se dostanete na první (titulní) stránku. Klepnutím na slovo „Obsah:“ se Vám zvětší obsah přes celou šířku okna.

Další strany stránky (včetně druhé s úvodníkem):
BYLO od č. 1/00: Klepnutím na jednotlivé internetové resp. e-mailové adresy se Vám otevře příslušná stránka resp. se Vám nadepíše příslušný dopis v aktuálním programu. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ v levém nebo pravém horním rohu stránky se přesunete na str. 2 (obsah).

KLEPNĚTE SEM!

O čem se (ne)mluví

Petra Hudcová: **Když svádí Bůh (reportáž z ženského kláštera) (4)**

Tomáš Koloc: **Tři pohledy na divadlo Jaroslava Duška (8)**
Kalmanach 2006/2007

Pavel Brycz: **Filip Marlowe vypravuje... (12)**
Vzpomínka na Ludvíka Středu (16)

Před Strží

Jakub Šofar: **Říjnové a listopadové dobropisy na prosinec (20)**

Cannyho komiks (23)

Martin Groman: **Kvítky na tubetějce – Cestu nedoporučujeme, leda by to byla družba... (24)**

Z Hollaru: Festival komorní grafiky (28)

Strž DA

Radim Kopáč: **Sny a jejich lovec (30)**, Martin Groman: **Prosím stručně nebo Vládneme, nerušit? (31)**, Jakub Šofar: **Urbanův jazyk brzy na vážkách se nazývá, nikoliv však v Ruzyni (34)**, Otto Hejnic: **Milostný život Fryderyka Chopina v tanečním provedení (35)**, Štěpán Kučera: **Jak v Třistatřicetrojce vařili dort (36)**, Štefan Švec: **BORATOMÁNIE jako důkaz blbosti intelektuálů (36)**, Nikola Richtrová: **Náhlé neštěstí (37)**

Za Strží

Jan Šebelka: **Před obědem (38)**
Básně Stanislava Černého (40)

Média:

Jakub Tayari: **Kanály (43)**

Podobrazník Honzy Hanzla
Bezpečnostní opatření (44)

Na titulní stránce: I. R. Ayat-Bukaj, „Bezpečné letadlo“, 2006 (k článku na str. 44)

Dobrá adresa, kulturně-společenský časopis na internetu, číslo 12, ročník 7. E-mail: dobraadresa@firstnet.cz. Vydávají Přátelé Dobré adresy. Šéfredaktor: Štefan Švec. Zástupce šéfredaktora: Štěpán Kučera. Redakce: Miroslav Cingl, Václav Dvořák, Martin Groman, Viki Shock, Jakub Šofar, Petr Štengl, Martin Vokurka, Pavel Voňka. Grafická úprava a výtvarná redakce: Jakub Tayari. Výstavba internetových stránek: Libor Koudela. Neoznačené fotografie archiv redakce, kresby Corel Corporation. Časopis vychází s laskavou podporou Ministerstva kultury České republiky a Nadace Český literární fond. Redakcí nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie se nevracejí. Technická podpora studio Grafín a FirstNet a. s.

Naši milí,

protože prakticky každý už dnes píše, maluje nebo na něco hraje, stal se skutečným uměním talent vybírat.

Aby se zabránilo pašování drobných nebezpečných předmětů ve spodním prádle, budou muži moci cestovat ve slipech o maximální velikosti 52 a ženy v podprsence nejvýše o velikosti 2... Básně z počátku choroby jsou vždy mnohem zajímavější... „Dámy a pánové! Jsem Diana - hadí žena!“ vykřikl asi padesátiletý chlapík a vyskočil sounož na židli... Útočil snad Havel na lidovce svým stále opakovaným výrokem: „V kumbále, kde je lux, žije též netopýr. Jak ho vypudit?“ Maskulinní obraz nejen vládnoucí trojice, ale celé katolické církve se poněkud mění, když zjistím, že Duch svatý je v hebrejštině ženského rodu... Blanka Matragi prodloužena... Pak jsem položil hlaveň lugu na svůj spánek a stiskl kohoutek.

Tohle všechno, a ještě mnohem víc si přečtete v prosincové Dobré adrese. Přeji vám veselé Vánoce, purpuru na plotně a Dobrou adresu pod polštářem. Lednovými Kanály vás provede zase Štefan Švec.

Štěpán Kučera

báSeň mĚSÍce

Mauglího píseň lásky

Jsi tak hladká
jako had Ká

Mauglí

O
čem
se
(ne)
mluví

Když svádí

(reportáž z ženského kláštera)

S mnichovskými sestrami benediktinkami jsem se poprvé potkala na Břevnově. Slabost pro návštěvy sakrálních staveb ve mně přebila ostych, a tak jsem vyrazila na setkání, které se ve spřáteleném mužském klášteře koná několikrát do roka. Když se během něj sestry zmínily, že si k nim do Mnichova české návštěvy jezdí procvičovat němčinu, byl plán na letošní dovolenou na světě.

České svaté a spol.

V mnichovské komunitě Venio žijí s německými jeptiškami tři české řeholnice: Anežka (mimochodem vystudovaná stavařka), Petra (ekonomka) a Jana Mlada (nejde o překlep a vyjádření věku, druhé jméno si Jana vzala jako připomínku nejmladší dcery knížete Boleslava I., které se povedlo vyjednat s papežským stolcem zřízení českého biskupství a založení vůbec prvního kláštera v Čechách).

Venio je komunita poněkud netypická. Mimo jiné tím, že řeholnice jsou kromě času modliteb „v civilu“, tedy bez hábitu, a chodí do zaměstnání. Naše (rozuměj české :o) sestry do Mnichova při-

jely na návštěvu z polského kláštera v Přemyšlu před třemi lety, a nakonec v Němecu zůstaly.

Nejstarší z českých sester Anežka strávila v Přemyšlu dvanáct let. Tamní klášter je kontemplativní, to znamená, že sestry v něm žijí v klauzuře, uzavřené okolnímu světu. Život v klauzuře a v hábitu v nejvýhodnějším cípu Polska se po tak dlouhé době těžko opouští. Návrat do vnějšího světa a ještě k tomu bez závoje je druh životní změny, který si málokdo z nás dovede představit.

Když se Anežka vydávala na svou řeholní cestu, neexistoval u nás žádný ženský benediktinský klášter. Procestovala tedy několik benediktinských klášterů v Polsku a nakonec našla duchovní i fyzický domov v Přemyšlu. O dvanáct let později se spolu s Petrou a Janou Mladou, které mezitím do

Přemyšlu přišly, rozhodly přesídlit do komunity mnichovské. Čtvrtá česká sestra, která tehdy v klášteře byla, v Polsku zůstala dodnes.

Potřeba vracet se ke kořenům je u českých sester viditelná. Jejich řeholní jména (Anežka a Jana Mlada) mluví o lásce k domovu jasně. Obě dvě spolu s Petrou začaly už v Přemyšlu uvažovat o návratu do Prahy, aby zde obnovily tradici ženské benediktinské duchovnosti v Čechách. A protože cesty Boží jsou nevyzpytatelné, vzaly ten návrat oklikou přes mnichovské Venio, které převzalo za zakládání nového kláštera v Praze odpovědnost. A tak se z polských klauzurních, až po paty zahalených sester staly příslušnice bezhábitové, ne úplně tradiční německé komunity, která vyznává maximální přiblížení dnešnímu světu a jeho každodennosti.

První přijímání

Se smíšenými pocity vetřelce přijíždím do mnichovské čtvrti Nymphenburg v okamžiku, kdy v klášteře podle rozpisu začínají ranní modlitby. Chvilku nerozhodně postávám před cílem a přemýšlím, jestli tady po šestihodinové cestě vydržím čekat ještě další půlhodinu, než se sestry domodlí. Nakonec se odhodlám tajemný obřad přežít.

V moderní, netypické kapli se pokouším rychle zorientovat a najít nejnenápadnější místo ze všech. Ve snaze nebýt vidět samozřejmě skládám krosnu hned vedle jednoho ze dvou centrálních míst kostela, u svatostánku, což mi dochází až příliš pozdě. Zoufale se snažím vplynout mezi účastníky bohoslužby. Moje pokusy o pochopení logiky vstávání a sedání naprosto selhávají,

nejradši bych byla neviditelná. V hlavě mi řve kritický rodič i vyděšené dítě současně. Jediné, co jsem schopná rozeznat, je bílý závoj nejmladší sestry, novicky Petry. Její rozjásaný úsměv mi dodává odvalu neutěct a vytrvat až do konce. Po mši, která následuje bezprostředně po ranních chválách (modlitbách), následuje velké seznamování. Jsem úplně vedle a navíc hodně unavená, ale sestry jsou přes všechna má faux-pas strašně milé.

Klášterní tajemství

Každý den v klášteře začíná ranní modlitbou neboli chválami v půl sedmé ráno. Den půlí polední modlitba a uzavírají společně modlitby večerní - nešpory. Po poslední modlitbě dne - kompletáři, se pak mlčí.

Třetí den pobytu už jsem schopná pochopit nejen rytmus modliteb, ale i slova, a tak zjišťuju, že první ranní modlitba začíná větou: „Pane, otevři má ústa.“ Naprosto logicky se ptám, jestli ta poslední večerní končí taky „Pane, zavři má ústa“, bohužel nikoliv.

Oproti české tradici mnichovské sestry při modlitbách neklekají, tedy pokud zrovna nemají chuť modlit se vkleče. Při mši stojí během přijímání všichni přítomní kolem oltáře a zpívají. Jeden hlas se prolíná s druhým tak, že nedokážu rozpoznat, kde jeden přestal a druhý navázal. Ta jednota je nesmírně silná.

Čtyřikrát denně půlhodina modlitby a každý den mše mě ze začátku přivádějí k šílenství, ale postupně ze mě tréma i únava opadají. Pravidelný rytmus klášterního života je ve srovnání se stresujícím mobilním chaosem venku balzám na duši.

Oběd mají sestry vždy společně s těmi, kdo jsou u nich na návštěvě. Na mém místě pokaždé leží malá látková obálka se jménem a plátěným ubrouskem uvnitř. Je přiložen text poděkování před jídlem. Jíme v tichu, mlčí všichni kromě jediné sestry, která při obědě předčítá. Další sestra obsluhuje, od stolu se společně vstává, až když dojedí všichni.

V sobotu a v neděli můžou jít sestry taky do bazénu, který je pro ně zvlášť rezervovaný, pravidelná strava je ale to, co jim

opravdu závidím nejvíc. Miluju všechny ty špece a bavorské omáčky, polívky a saláty z domácí úrody, korunované chlebem tmavým, celozrnným nebo polystyrenovým (bohudíky má člověk na výběr). Už v klášteře je mi jasné, že se mi po místní stravě bude stýskat. Naneštěstí jsou sestry i v jídlu značně střídme a tudíž rychlé. Obzvláště české návštěvy proto prodlévají v jídelně ještě po skončení oficiálního jídla, sestry jim postupně nosí mísy s nesněženými dobrotami a my s pocití provinění z obžerství končíme s přejídáním až v okamžiku, kdy je jídelna kolem už úplně uklizená.

Pomáhám s nádobím, na zahradě, v prádelně. U prádla mě má na povel jakási laskavě rázná starší paní. Teprve později mi dojde, že tahle milá žena v civilu nemusí být „jenom“ klášterní hospodyně, a tak si při polední modlitbě dodávám odvahy a zkoumám tváře sester proměněné závojem a modlitebním pláštěm. Jsou to tytéž ženy, jako je vídám v civilu, jenže jsou jiné, krásnější, soustředěné jinam. Moje zvědavé pohledy ani zoufalé listování v breviáři (modlitební kniha) je vůbec neruší.

Hranaté srdce Páně

Odpoledne mívám volno, sestry pokračují ve svém denním rytmu, ty české mají lekce

němčiny a na oplátku učí německé sestry zpívat žalmy v češtině. Jeden žalm modlitby a jedno čtení při mši jsou v češtině vždycky. Tuhle lekci vzájemnosti by potřebovali nejen sudetští Němci a Češi z pohraničí.

Když se ptám, kde se dá poblíž zajímat, všude promarnit pár hodin volna, doporučí mi mé hostitelky kostel Nejsvětějšího Srdce Páně (co jiného čekat od jeptišek :o). Exaltovaná barokní obraznost, kterou ten název zní, mi nikdy moc neimponovala, a tak se na kostel jdu podívat bez velkého nadšení.

Mnichovské Srdce je ale jiné, je hranaté a postavili ho nedávno, v devadesátých letech. Vnější stavba je skleněná a celá je potištena něčím, co vzdáleně připomíná egyptské hieroglyfy. Je to zvláštní písmo, kterým jsou na kostele napsaná komplet všechna čtyři evangelia.

Interiér je převážně ze dřeva. Dřevěné laťky jsou rozloženy tak, že od vchodu k oltáři světla přibývá a prostor se projasňuje. Dovnitř i ven je tak dobře vidět nejen skleněnými dveřmi. Mezi oběma vrstvami, skleněnou a dřevěnou, je po obvodu kostela křížová cesta, kterou tvoří fotky z dnešního Jeruzaléma. Význam tajemství Ježíšova srdce (což zní jako dost zapeklitá katolická hančírka) je tu přímo hmatatelný. Propojenost vnitřního a vnějšího, proudění energie a lásky zhmotněné v prostoru...

Duch svatý je rodu ženského

Ze sester (a nejen z českých) je cítit zvláštní kombinace pokory, odhodlanosti, vlastenečství a vědomí kontinuity. Přestože slovo čistota asociuje dnes spíš čistě vyprané, uklizené a nezašpiněné věci, je čistota sester jiného řádu (ne že by se nemýly :o).

Když mluvím o tom, že jsou řeholnice čisté, rozhodně to neznámá, že by se s nimi nedalo o některých věcech mluvit nebo je nazývat pravými jmény. Sexualita zůstá-

vá sexualitou, antikoncepcí antikoncepcí a celibát celibátem. Nikdo nezastírá, jak důležité jsou záležitosti těla. Když o těchhle věcech sestry začnou mluvit, zapomínám občas údivem zavřít pusku. Ztrácím ostych a chci se ptát i na věci, které by mi jinde možná přišly nevhodné. Tak třeba co mniši a jeptišky nebo jestli se může řeholnice zamilovat. Naštěstí se ptát nemusím, protože sestry mají velmi dobře vyvinuté pozorovací schopnosti a vnímají moje otázky bystřeji, než je dokážu položit. Jsou k nim stejně vnímavé jako k celému světu kolem. Když mluví o příbězích, které prožily nebo jichž se účastnily, uvědomuju si, že toho vědí o životě zatraceně dost. Žádné naivní, realitou nedotčené dívky tu nenajdete.

Sestra Brigita je dáma v letech, věk se po předchozích pokusech ani nesnažím odhadnout, protože sestry vypadají vždycky nejmíň o pět let mladší. Je to drobná, štíhlá, velmi decentní paní. Všechno je na ní upravené a uměřené, navíc je docentkou psychologie. Každopádně je Brigita v důchodu a na první pohled naplňuje všechny moje představy o asketické německé řeholnici.

Už po pár větách dialogu s ní ale taju a po čtvrt hodině povídání se úplně rozpouštím. Se sestrou Brigitou se snažím vybírat ty nejinteligentnější otázky ze svého rejstříku a v duchu se modlím, abych ji neurazila. Neurazí se, ani když na ni vytáhnu reinkarnaci a homeopatii. Během následujícího týdne se ještě několikrát setkáme. V jejím podání se neslaná, nemastná Panna Marie stává odvážnou ženou, na svou dobu velmi emancipovanou a silnou. Maskulinní obraz nejen vládnoucí trojice, ale celé katolické církve se poněkud mění, když zjistím, že Duch svatý je v hebrejštině ženského rodu. Holčičí ministrování, které u nás provozuje jen pár odvážlivců riskujících pohoršení konzervativnější části katolických kruhů, je prý v Německu poměrně běžná záležitost. Tím největším nabouráním mých představ o Bohu, církvi, ženě v ní a o řeholním životě jako takovém jsou ale sestry samotné.

+ Ještě trocha propagandy

Znakem + začínají sestry benediktinky své dopisy, zprávy a SMSky. Není to jen formalita; hledání toho, čemu se říká křesťanská láska, je ve Veniu cítit nejen v modlitbě, ale především v chování k druhým a ve vztazích sester samotných. Když matka představená rozpačitě přijímá přednost ve dneřích, kterou jí dává jedna ze starších sester, když jindy s laskavým pohledem plným něhy otevírá dveře sestře o holích, říkám si, kolik manželů tohle ještě po deseti, dvaceti, padesáti letech manželství umí. Že tady možná opravdu pořád působí ten pramen, který se tak těžko hledá, ještě složitěji udržuje a příliš snadno ztrácí. Že klášterní život je jednou z možných cest k tomuhle tajem-

ství, i když cestou na první pohled extrémní a těžko srozumitelnou.

Můj poslední večer v klášteře byl kouzelný. Protože mi autobus odjížděl až chvílku před půlnocí, dostaly jsme se k loučení až po řádové večerce. Pokušitelsky jsem vytáhla čokoládu a sestra Jana Mladá přinesla benediktinský rock (nejvyšší šéf všech planetárních benediktinů kromě zpěvu chorálu hraje v rockové kapele na elektrickou kytaru). Při společném čokoládovo-rockovém „rozjímání“ jsme se pak rozpovídaly tak, že jsme skoro ani neslyšely usilovně klepající sestru Anežku. Tu, která mi později napsala v jedné krásné zprávě: „*Vždycky je potřeba najít vyváženost mezi prací - ať už manuální či duševní - a tím, čemu se říká, duchovní život. A ještě lépe je udělat duchovní život ze všeho, ze svého života celého.*“

Petra Hudcová

www.benediktinky.cz

INFORMACE PRO KANDIDÁTKY

První a nejdůležitější podmínkou k tomu, aby byla povolána do kláštera, je to, že žijete v manželství a máte děti. Klášter je místo, kde se můžete setkat s Bohem a s ostatními sestrami. Klášter je místo, kde se můžete naučit žít v pokorě a v lásce. Klášter je místo, kde se můžete naučit žít v tichosti a v modlitbě. Klášter je místo, kde se můžete naučit žít v prostotě a v radosti. Klášter je místo, kde se můžete naučit žít v jednotě a v míru. Klášter je místo, kde se můžete naučit žít v lásce a v pokorě. Klášter je místo, kde se můžete naučit žít v tichosti a v modlitbě. Klášter je místo, kde se můžete naučit žít v prostotě a v radosti. Klášter je místo, kde se můžete naučit žít v jednotě a v míru. Klášter je místo, kde se můžete naučit žít v lásce a v pokorě.

INFORMACE PRO KANDIDÁTKY

INFORMACE PRO KANDIDÁTKY

Tři pohledy

„Každý projev tvůrčí práce je dorozumivací prostředek, jímž se dává poznati duch duchu. Všechno je řečí; i naše tělo je řeč a mluví strašlivě každým svým údem, každým gestem, mlčením i vášní, nemocí i smrtí; všechno má duchový význam a skryté dějiny naše i našich mrtvých, i když je čas učinil neproniknutelnými, prozrazovány jsou ustavičně tahy našich tváří, liniemi našich rukou, přiznáním našich zraků. Život země, zvířat i rostlin je nepřetržitou řadou znamení na naší cestě... Všechny jazyky, jimiž mluví národové na zemi, vyrostly v sugesci této tajemné řeči věcí. Vznikly v ohni umělecké vize a hynou, nejsou-li odvážnými duchy oživovány: tvůrčími dobyvateli, velkými milujícími, mocnými pozorovateli věcí viditelných, milostí obdařenými vizionáři věcí neviditelných... Ačkoliv každý jazyk je nedokonalý k službě vyššího duchovního života a zasaženi světlem blábolíme jako děti, v ústrojí jazyka je hlubší moudrost, nežli ve většině toho, co jím hovoříme.“

Otokar Březina: Jediné dílo

na divadlo

Jaroslava Duška

Pohled objektivní (recenze)

M. Ruiz - J. Dušek: *Čtyři dohody*. Divadlo Klub Lávka.

Národ zná „své“ umělce především z televize a z úspěšných filmů, a tak byl Jaroslav Dušek po léta odsouzen k úloze dvorního ztvárnovatele extrémistických deviantů v Hřebejkových filmech (všichni byli neodolatelní) a vtípného předavače Českých lvů. V poslední době tento stereotyp trochu nabourali Duškovi kolegové-moderátoři,

kteří si ho pozvali do pořadů *Uvolněte se, prosím* a *Na plovárně*, kde mohl Jaroslav Dušek něco ze svého neobyčejně otevřeného jádra vynést na světlo i mimo roli.

Ačkoli Jaroslav Dušek vytvořil už pěknou řádku filmových rolí, z nichž některé by mohly být nominovány na přídomek „charakterní“, jeho poselství dosud nese hlavně divadlo. Forma, kterou se Dušek VYJADŘUJE (VYstupuje z JÁDRa), je určena slovní asociativní improvizací, kterou do českého divadla na konci 50. let 20. století zaváděl Jiří Suchý s tehdejšími čelními experimentálními psychologem profesorem Ivanem VYSKOČILEM (příjmení značící, že naráz odešel z určitého místa či stavu). K této formě spojení s jádrem své psychiky, které se v 80. letech učil jako herec Vyskočilova NEDIVADLA, dnes Dušek přistupuje několikrát měsíčně, bos, v košili s plančavými rukávy a s vykasanými nohavicemi. Takto: podobný hráči japonského a řeckého tradičního divadla a komediantu dell'arte, v kostýmu prvního člověka, ještě před „počátkem, na kterém bylo slovo“ vychází na jeviště, na němž jej čeká hudba některého z vynikajících hudebníků hrajících JAZZ (v původním angl. významu „nahodilé plácání“), několik prostých rekvizit a světla osvětlovače Viktora Zborníka, kterého Dušek nikdy neopomene zmínit jako rovnoprávného tvůrce představení (po nahlédnutí do jiného etického systému, kterého se vám dostane, pochopíte proč). Z tohoto prvotního bodu, jemuž podle Jaroslava Duška dává první směřování tzarovsky „nahodile“ vymyšlený název, vykračuje Aktér na cestu stále se opakujícího příběhu o vzniku světa, o naší podstatě a o odvěkém zápasu mezi duchem a egem, na cestu vyprávění, které se odvíjí pouze od jazyka, jehož vnitřní strukturální moudrost vytváří sama od sebe v každém představení dramatický oblouk.

Čtyři dohody se z obvyklé „viziřácké“ improvizace trochu vymykají. Jejich půdorys je tvořen učením zasvěcenců z mexického kmene Tolteků, jehož celý etický kánon se dá vyjádřit pouhými čtyřmi dohodami, uzavřenými s vlastním nitrem: nepoužívám negativní slovní vyjádření, neberu si nic osobně, netvořím si o ničem žádné domněnky, dělám vše nejlíp, jak dovedu. Zní to až banálně. Ale Duškovy publikum od publika nové a nové příklady rozdílů mezi naší civilizací a toltéckým ideálem (jež tento indiánský kmen také uvedl do praxe) ukazují naopak na hliněné nohy společnosti, v níž žijeme, společnosti, která si své demony a jiné civilizační choroby vyrábí takovými zdánlivě nevinnými technikami, jako je posílání dětí do života s větou: „Když budeš chodit za dveře, chytí tě tam čert.“

Ruizův a Duškův dotek na hrudi a čela diváků vypráví dávný příběh o nemoci, chcete-li, o cestě, kterou sám prošel. Po generace opakovaný příběh otce, který zná chemické složení vzduchu a umí přečíst svůj genetický kód, ale zapomněl, že jeho syn přichází odněkud, odkud přichází jen ti, kteří všechno vědí, všechno cítí, znají podstatu, vědí, kam jdou a proč. Otec už to dávno všechno zapomněl, ale cestou životem nabral přibližný návod, jak přežít, a teď se jej snaží synovi předat. Hloupé nemluvně musí být přece vychováno...

Divadelní Čtyři dohody účinkují jako jednorázový, středně dlouho účinný injekční lék, podaný s návodem, jak jej v sobě proměnit na vakcínu. Během půldruhé hodiny čistého času se člověk intenzivně zbavuje pandemické nemoci: akutního sebevzteku vysvětlením EMBRYONÁLNÍCH (zárodečných) životních otázek, na jejichž i pouhou formulaci jako by se během mateřské, základní, střední ani vysoké školy (ani v rodině) jaksi nedostalo. Divák díky řetězu pro člověka se středoškolskými vstupními informacemi logicky jednoduše ověřitelných informací zjišťuje, v jak nádherných vodách ve skutečnosti leží jeho podstata, o níž si v drtivé většině v hloubi své duše myslí, že je černá jako bota, mnohdy nestihne kočírovat své reakce, aby si sám před sebou uchoval tvář distingovaného Středoevropana. Psycholog by Duškův postup bezpochyby přirovnal k logoterapii, terapii hledáním a nacházením smyslu. (Ačkoli jungovský psychoanalytik a hudebník Pjér La Šéz, který v představení spolu s jazzmanem Alanem Vitoušem vytváří hudební synchronicitu Duškova výkonu, prohlásil, že jde spíš o zdařilou hru na psychoterapii.)

Mohu posloužit vlastním zážitkem: seděli jsme při představení vedle sebe s dívkou, která právě prožívala akutní záchvat výše jmenované pandemické nemoci (čímž chci říct: prožíval jsem ho taky). Jak jsme tak „byli v divadle“, nás, mezi nimiž ležel těžký kámen čehosi, oba ve stejné vteřině spontánně napadlo podat si ruce. V tu samou chvíli jsem onu reakci zpozoroval u řady jiných dvojic. Podobná svědectví můžete najít na internetovém diskusním fóru Čtyř dohod (www.lavka.cz).

Cosí z univerzálního poselství, jehož poslem je v této době i herec, režisér a improvizátor Jaroslav Dušek, najdete v jeho inscenacích Tonky Šibenice a Krále Ubu v Divadle v Řeznické, ve hře Čtyři polohy a jedna Vesna, kterou v současné době improvizuje v divadle Klub Lávka se svou ženou Ivetou (léčitelka), Jitkou Sedláčkovou (bojovnice), Natašou Burger (učitelka), Ivanou Uhlířovou (vizi-onářka), Vesnou Cáceres (zpěvačka) či v rozhlasovém pořadu Duše „K“, který na vlnách Českého rozhlasu 2 - Praha uvádí v devět hodin večer každý čtvrtý pátek v měsíci. Pokud však chcete prožít něco, co jste (možná nejen) v divadle ještě nikdy nezažili - návrat ke svým vlastním kořenům -, jděte do klubu na Novotného lávce na Čtyři dohody.

Pohled subjektivně-spirituální (pokus o ESEJ /fr. „pokus“/)

J. Dušek - M. Vitouš: Učitelova kocovina. Divadlo Vizita.

Kdykoliv jsem dřív vstupoval do hledišť, abych se nadýchal prašné vůně divadla a kina, většinou jsem se domů vracel v opojné mdlobě, která byla z větší části zapříčiněna prostě tím, že „je divadlo a biograf“. Po celá ta léta jsem však, nejen v hledištích divadel, ale i v kinosálech, toužil, aby z atmosféry expresivního, růžových brýlí zbaveného pohledu na složitý a více méně nebezpečný svět (tak vypadají dnešní nejlepší filmy a inscenace, v nichž bez výjimky doznívá „kino pravda“ 60. let) vyšlehlo cosi jiného. Cítil jsem To jako čistý a klidný plamen světla, zjištění, že všechno je nakonec jinak. Ve svém denním snění jsem viděl jeviště, které je spojené s hledištěm, na němž stojí jedna nebo dvě postavy, baví se s diváky a postupně způsobují, že nad nimi spontánně vychází slunce Odpovědi tak jednoduché, že všichni až stají dech na prostotou toho, co jim ušlo.

Po čase jsem se smířil s tím, že jsem imbecilní dětinský romantik, významový kýčář, který žádá něco, co prostě neexistuje. S tímto stále se upevňujícím dojmem jsem prožil asi deset let.

Pak se ale jednoho dne události začaly kumulovat víc než jindy, vize se jedna po druhé naplňovaly a bily do mé dosud neudolatelné ignorance - a stal se zázrak a mně skutečně začalo pomalu svítat! Náhle jsem postupně, krok po kroku, začal chápat, že Odpověď opravdu existuje, že tu vždy byla, že pravidelně klepala na dveře mého vnímání, že vlastně byla všude kolem, že byla i vevnitř, jen kolem mě byl mrak, který jako zvláštní igelit nikoli zakrýval, ale deformoval význam toho, co jsem viděl. Ten mrak vzlínal z mé hlavy, houstl, zhmotňoval svůj kouř a deset centimetrů pod bradou, tam kde začíná Nitro, tvrdl. Když se onen zhmotněný kouř, na jehož existenci jsem dávno zapomněl, poprvé trošičku rozmočil, měl jsem

zvláštní pocity: poprvé jsem se nadechl, poprvé jsem cítil volně tekoucí proud vody, poprvé jsem ochutnal sousto jídla. Jde o zásadní zkušenost, podobnou prvnímu čištění potrubí ucpaného vodním kamenem. Zjistil jsem, že jsou mezi námi tisíce lidí, kteří touto zkušeností už prošli a jejich zážitek jim pomáhá jistě a klidně dojít do cíle, ale jsou i jiní, kteří mají zapotřebí toto čištění podstupovat periodicky. Lidé, kteří mají s tímto procesem mít TEĎ cosi společného, se občas (v drtivé většině bez svého vědomého plánu) „stékají“ na stejných místech. Zkušenost, které se v minulosti říkalo mystérium, se totiž násobí ve vlnově sladěném kolektivu. Místa, kde tuto zkušenost prožíváme, jsou libovolná: od pro tento účel speciálně stavěných domů s vysokými věžemi až po umývárny, v nichž visí ze stropu sprchy. Zatímco však se naši dávní předkové v dobách duchovního poledne na tyto chvíle vědomě připravovali, my, děti doby nového svítání, musíme být jako stádo hloupých oveček ostříhávány tu individuálně, tu sehnány svým moudrým nevědomím, jehož inkognito se v této době jmenuje „náhoda“...

Na poslední Duškově improvizaci jsem seděl na přistavené židli ve tmě mimo řady. Po několika minutách jsem se přistihl, že klečím na zemi s temenem hlavy na koberci a odříkávám MANTRU (sansk.: „osvobozená mysl“), kterou jsem se naučil od svého učitele. Když jsem na to zpětně pomyslel, vytanul mi před očima výjev z Čapkovy továrny na Absolutno, v níž se v blízkosti karburátorů, v nichž vznikalo Absolutno, kumulovaly davy ještě před několika minutami naprosto „normálních“ lidí, které se klaněly Bohu přesně stejným způsobem jako teď já.

Uvědomil jsem si, kde je principiální souvislost. Čapkovu Absolutno zpracovávalo jakoukoli hmotu na Absolutno, obracelo jakýkoli MATERIÁL („mateřskou hmotu, všudypřítomnou maminku“) na ELEMENTÁRNÍ („nedělitelnou“, „živelnou“) sílu. Způsob, jakým Dušek, vystupující v kouzelnické roli „transformátora“, zároveň přijímá energii otázky z hlediště a vesmírnou energii odpovědi, kterou bez příměsi svého ega okamžitě posílá zpět do hlediště, je velice podobný způsobu, jehož používali starozákonní abrahámovští, evropská mystičtí i východní „performeři“ (sloveso TO PERFORM v angličtině znamená „účinkovat“, „zhostit se“, „sloužit“ i „celebrovat mši“). Proces od začátku do konce účinkuje na podprahové, podvědomé úrovni a jde o úkon, během něhož se osobnost aktéra rozplyne v čirém bytí, které ze sebe vynese na povrch. (Proto člověk kleká a modlí se k Bohu, aniž v nejmenším vzpomene na aktéra, neboť aktér ZMIZEL, jeho ego se rozPLYNULO. Z toho také PLYNOU euforické pocity při představení, neboť vědomé rozplynutí, zpracování ega je smyslem všeho našeho bytí. Vidět něco podobného na živo strhává do onoho základního duševního orgasmu, k němuž se orgasmus tělesný má jako fotografie moře k moři.)

Jde také o vrcholné mistrovství zenového „nečinění“, PLYNULOSTI, protože celý proces je nepřímou úměrnou snaze. Funguje o to

víc, čím méně je chtěný, funguje o to víc, očmíř se snaží cokoli naučit, docílit, vzbudit (jedním z úhelných témat Duškových improvizací je zbytečnost, až nebezpečnost „školství levé hemisféry“) u vědomí fyzikálního zákona, která říká, že ostře zacílený úmysl vychyluje, oddaluje a odhání. Na rozdíl od Vyskočilových TEXT-APPEALŮ (lat. „vlákno“ – angl. „působení“), vláken, omotávajících diváka s úmyslem zapůsobit na jeho schopnost myšlenkového dialogu, jsou totiž Duškovy monology slovními JAM-SESSIONS (angl. „zhuštěný“ – „sezení“) posezeními, na nichž se NAZDAŘBŮH (způsobem, že se o nic nestaráme a věříme, že díky Bohu se všechno zdaří) mlsají zábavně podaná i dětem dobře stravitelná slova, v nichž se ale skrývá základní výživový koncentrát (základní látka jamu /džemu/, ovocný cukr neboli fruktóza, patří mezi elementární stavební látky naší výživy, jednoduché sacharidy). Tento proces se jen představení od představení v mikroskopických dávkách různě chuťově zabarvuje podle myšlenek obecnstva, naladění spoluhrače či samotného hlavního aktéra.

Poznání, že čisté Absolutno je základem všeho, tedy i každého z nás, je věcí ryze subjektivní. Kdo je však prožije, tomu se dostane některých více méně příjemných zjištění. Například že v každém z nás dříme neprojeven stejný artistický výkon, který díky svým danostem, píli a osudovému určení dnes dokáže projevit Jaroslav Dušek. Další zákon říká, že ho tak dřív nebo později zvládneme všichni...

Pohled reálný (konstatování)

Pokud toto bude čist Jaroslav Dušek, předpokládám, že pronese stejnou větu, jakou mi řekl, když se seznámil s mým úmyslem pozvat na Čtyři dohody všechny své známé (první fáze se uskuteční 2. 12. 2006, jde nás 81):

„Vy se prostě TŘETE!“

Tomáš Koloc

O
čem
se
(ne)
mluví

Kalmanach 2006/2007

Počtvrté přichází na svět výroční sborník prací spisovatelů, publicistů či výtvarníků spjatých s Libereckým krajem Kalmanach.

Zůstává věrný svému dlouhodobému

tématu – soužití
a vzájemnému
ovlivňování české
a německé kultury.

Na rozdíl od předchozích ročníků, které se hodně ohlížely do minulosti (viz Kalmanach 2005/2006 věnovaný 60. výročí konce 2. světové války, jež
Dobrá adresa

představila v čísle 11/2005), však zůstává ukotven především v dnešní době; představuje mimo jiné desítku současných tvůrců žijících v Euroregionu Nisa na německé straně hranic.

Dobrá adresa připomíná hned dva autory Kalmanachu 2006/2007 – na tomto místě najdete detektivku představitele americké drsné školy Pavla Brycze, v oddíle Za Strží pak povídku jednoho z editorů sborníku, Jana Šebelky, o hadí ženě.

Pavel Brycz

Filip Marlowe vypravuje...

Nevím, jestli Tutanchamón užíval lék proti proleženinám, ale já ho užívám. Denně. Není holt nad vymoženosti dnešní doby. Takhle můžu ležet už třicet dnů a nocí v posteli a pořád zůstat připravený pro případ, že by si mě černá Miss Amerika vybrala jako svého bodyguarda k dostaveníčku s bjecem Tysonem.

Pořád mám ještě pevný bicepsy a čelist takovou, že by se každému rozletěla pěst, kdyby narazil na moji sakra tvrdou schránku pro jazyk, kterej nezná bolest, o níž by něco cekl. Takovej jazyk z Nepomuku, to vám povídám...

Ale pro peníze bych už žádnou fušku nedělal, to teda rovnou vybalit musím, mám totiž tučný konto v bance, i když se mi právě zablokovala karta v bankomatu a u přepážky mi řekli, že můj podpis nesouhlasí s podpisovým vzorem.

Jó, můj soukromej život? No, ve společenský rubrice „Kdo s kým, kde?“ pečenej vařenej zrovna nejsem, ale jinak jsem došla do větru. Několikrát za život jsem byl na svatbě. Nikdy jako ženich. Vždycky jsem diskretně doprovázel manžele do ložnice o svatební noci. Jedenkrát jsem tak hlídal manžele Rosenbergovy. Nevím, jakou měli svatební noc, ale jejich manželství skončilo na elektrickým křesle.

Mým snem je ležet a číst. Teď právě sním. Ležím a hltám knihu od Raymonda

Chandlera. Myslím, že mě ten chlap pořád ještě miluje. Dost mi to lichotí. Raymie se ještě nedozvěděl, že jsem svou licenci soukromýho čmuchala poslal na odpočinek do jednoho nóbl blázince u L.A.

Jistý šílenec se tam s ní ohání a vykřikuje, že je Já. Nejni nad to se každých deset let zbavit identity.

Taky Raymie neví, že spravedlnost už mi nic neříká. Nevemu jedinej případ, aby mi nezešedivly vlasy. A jestli mi vypadaj, dobře jim tak! Cha, cha, cha, chechtám se svým někdejším besedám se zločinci a dámami šerosvěta. Co jsem tam, proboha, hledal, v těch románcích s morálkou a lugerem osmatřicítkou? Na co jsem si hrál jako soukromý vočko s whiskou jako sedativy duše? Proč jsem tahal s sebou ten německej kanón do dábelskejch doupat, kterej mi byl platnej asi jako papežovi svěcená voda v Las Vegas? Copak mi bylo sedmnáct, že jsem věřil v nějakou spravedlnost? Chodil jsem snad do nedělní školy a besedoval o Betlému? Vyřezával ovečky? Postával na nárožích a rozdával biblický obrázky? Ne, byl jsem dospělej chlap! Měl jsem teda mít rozumu aspoň tolik co pilulek rohypnolu. Dát se k nihilistům nebo žvýkat betel. Spravedlnosti jsem byl stejně potřebnej jako mrtvýmu sperma.

Vždyť jedinej mužnej čin, na kterej si dokážu dneska vzpomenout, byl, že jsem se

narodil s brabečkem, ale na tom jsem neměl nejmenší vůli... a pak snad ještě jeden, abych nebyl k sobě nespravedlivej. Jedenkrát jsem při bruslení na zimním stadiónu v plný rychlosti přeskočil malýho chlapce, kterej mi padl pod nohy. Možná se vám to bude zdát jen tak, ale radši to nezkoušejte...

Dnes už se ovšem nepokouším dělat hrdinské činy. V posteli je mi dobře a na odzátkování Jacka Danielse mám sil fůru. Když se za chvíli unavím čtením a pitím, zdřímnu si a v noci pak poslouchám ctižádostivý partaje, který v panelovém domě dělají děti, hádají se vo prachy a sestavují válečný strategie pro následující pracovní den. Někdy, když poslouchám skrz zdi, nevím, kdo z nás je vlastně zazděnej – oni, nebo já? Ale co, řešit to nebudu, řek jsem, že už neberu žádněj případ, dokonce ani existencionální ne.

Měl jsem psa. Jmenoval se Will podle Shakespeara a byl to parchant mastifa s bernardýnem. Vyzvedl jsem si ho v útulku pro psy, byl jsem tehdy příšerně sentimentální, vypadal jak já, taky takový starý rváč s fenkami a čubčími syny, odvedl jsem si ho domů a zkoušeli jsme spolu žít.

Nevyšlo to. Will chtěl zpátky do útulku. Přál si být se svými přáteli psy. „Už žádnou člověčinu!“ prozrazoval mi svým psím pohledem. Chápal jsem ho. Ani já jsem už žádný lidi nemusel. Odvedl jsem ho zpátky „domů“. Věděl, že tam umře, ale aspoň umře jako pes.

Tehdy mi dal pocítit něco jako kus lásky, možná pouhou náklonnost, a olízl mi ruku. Týden jsem si pak tu ruku nemyl a voněl k ní, než láska vyprchala. Takhle jsem to dělal i v čase, kdy umírá dětství a zvědavá nedospělost dovádí rukama s děvčetem v partiích, o nichž se psát nesluší. I tenkrát jsem si týdný nemyl pravičku a voněl si k ní, než vyprchalo kouzlo lásky, nebo aspoň náklonnosti. Well, život je tvrdý, řeknou vám na lince důvěry. Pro lidi i pro psy.

Ale zapovídal jsem se. Tak jako můj pes Will se chtěl vrátit do útulku, kde věděl, na čem je, vrátil jsem se já do své postele. Nikdo v týchle mý snový nepancéřovaný limuzíně nechce, abych něco řešil. Nespím na iluzích davů jako Lenin, a tak mě ani neobtěžují špalíry zvědavců, aby rušily můj spánek. Ale ksakru!!! Slyšíte to co já? Domovní zvonek se rozezvučel a někdo otevírá dveře! Zakřikl jsem to. Někdo sem leze, a je to asi chyba, že nezamykám dveře a nevyměnil jsem kliku zvenčí za kouli.

Přichází můj poslední a nejtěžší případ. „Hello,“ povídá muž v letech, vypadá jako můj otec, tedy jako já, kdybych sešel věkem a láskou k matce a dětem. „Hm,“ zamručím, „copak si přejete, vašnosto?“ „Jste Filip Marlowe, soukromý detektiv?“ opáčí otázkou. „Se ví,“ zachmuřím se, „ale nevykonávám řemeslo, jsem na odpočinku, otče!“

V tu chvíli mi neznámý provede krutý žert. Usměje se a rázem se změní v někoho docela jiného, než kým se jevil, když bez dovo-

lení vstoupil. Ten starej paprika se proměnil v malýho chlapce, kterýho jsem přeskočil na bruslení na zimním staďáku v L.A. Vlastně není to on! Anebo je, ale v tom případě bych na kluzišti přeskočil sám sebe, a to není možné. Nebo je?! Jsem zmatenej. Ten chlapec vypadá přesně, jako jsem vypadal, když jsem byl kluk a chtěl k lepšímu změnit tenhle náš vymknutej svět.

„Mám pro vás práci, pane Marlowe,“ oznámí mi chlapec „Žádnou práci neberu, hochu!“ odseknu nevrle. „Bude to váš nejtěžší případ!“ „Žádněj případ není tak těžkej, abych kvůli němu vstal, když ležím...“ „Ale takový případ jste ještě neměl!“ „Kolik ti je, kloučku, deset? Myslíš, že už jsem na tyhle vlastní voči neviděl všechno, co jenom lze v týchle branži vidět?!“

Ale zvědavost ve mně přece zvítězila a já se zeptal: „Potřebuješ někoho najít, boy?“ „Ano... a nebude to vůbec lehké,“ usmál se smutně. „Můžeš přijít blíž a načechrat mi polštář?“ zeptal jsem se ho a trochu se nadzdvihl v posteli. Vypadal jsem opravdu božsky.

Splnil moje přání, a protože jsem chtěl projevit trochu vděčnosti, zeptal jsem se s hranou nenuceností. „Chceš najít muže?“ „Muže,“ odpověděl. Odmlčel se, zdálo se, že přemýšlí, jak mi to co nejšetrněji sdělít. V duchu jsem se posmíval chlapcovým rozpakům, byl jsem přesvědčený, že i kdyby mi dal najít a postavit před porotu samotného Hitlera, nemůže mě to nadchnout natolik, abych si vzal zpátky svou licenci a svůj luger.

„Je... totiž byl to ten největší chlap ve městě,“ zašeptal chlapec. „Hm,“ ušklíbl jsem se. Za největšího chlapa jsem odjakživa považoval Raymieho Chandlera, svým způsobem to byl můj otec, ale ten poklidně píše ve svém domě na pobřeží opatrovanéj svojí o osmnáct let starší manželkou, anebo se trápí v hollywoodským studiu s mladým nafoukaným emigrantem Billy Wilderem, tím režisérem s balzacovskou hůlkou. Jestli

tenhle fracek chce, může si Raymieho najít kdykoli v telefonním seznamu a nepotřebuje k tomu soukromýho čmouchala.

Zatímco jsem se zabýval myšlenkami, chlapec se dloubal v nose. Dloubal se navlas tím marlowovským způsobem, který doháněl k šílenství moji matku, když mi bylo deset let a chodil jsem do školy s těmi ostatními dětskými neurotiky, z nichž vyrostli vrazi, dámičky, novináři a politici, se kterými jsem měl co do činění celý život. Já nebyl nebezpečnej - já se jen dloubal v nose. Celý život.

„Neposmívejte se, Marlowe,“ zazněl hlas chlapce ostře. „Tahle práce vás může stát krk. Ten muž, kterého hledám, je vám totiž dočista podobný. Jmenuje se Filip Marlowe. Jste to vy!!!“

Naprázdně jsem polkl. Případ, kterého jsem se děsil celou kariéru, je tady. „Najít sám sebe!“ Ach, bože. Chlapec měl pravdu, tak těžkej případ jsem ještě neměl. Vstal jsem z postele. Z pouzdra přes židli vytáhl svůj luger, osmatřicítku. „Tahle práce vás může stát krk!“ zněla mi v hlavě chlapcova slova. Byl jsem ve formě po třiceti dnech v posteli, ale věděl jsem, že tenhle případ je něco docela jináho. Takovou práci nemůžu přijmout. Chtěl jsem to klukovi říct, ale on zmizel. Možná se vrátil do nějakýho útulku jako můj pes Will. Snad ani on, ani můj otec předtím neexistovali. Třeba byli jen výplodem třiceti dnů, kdy jsem byl naložený ve snech a v lihu.

Ale jednou jsem už vstal a vzal do ruky svoji osmatřicítku. Teď už jsem nemohl couvnout. Vykročil jsem doprostřed pokoje, zdál se mi malý, příšerně malý pro člověka, kterej toužil dobýt svět. Připadal mi jako rak s tím nejvyšším nájmem za metr čtvereční. Ale člověku stačí málo. Jak to říkal ten chlapec? Největší muž ve městě? Vyhledl jsem z okna, záclony byly zakouřené, nikdy jsem je nevypral, dole na ulici proudily davy lidí do práce a z práce. Určitě ne všich-

ni byli vrazi, ale já se stýkal hlavně s vrahy. A teď jsem měl najít jednoho muže jménem Filip Marlowe. Jestli nežije, měl jsem vypátrat jeho vraha. Těžkej úkol, moc těžkej. Pohlédl jsem do zrcadla na zdi, měl jsem slušnej plnovous za těch třicet dní, ale poznal jsem se. V jediný vteřině jsem měl pospolu detektiva, vraha i jeho oběť. A všichni tři měli jedno jméno: „Filip Marlowe.“

Pak jsem položil hlavěň lugeru na svůj spánek a stiskl kohoutek. Rána vyšla. Umřel jsem vestoje. Na podlahu jsem padl už mrtvej.

- AMEN -

O

čem
se
(ne)
mluví

Ludvík Středa

LUDVÍK STŘEDA

(24. 7. 1928–15. 10. 2006) se narodil v Úpici, od roku 1952 žil a pracoval v Liberci. Vydal 13 básnických sbírek, úspěšný byl jako autor knih pro děti a mládež (publikoval víc než dvacet titulů) – např. vyprávění Slonům vstup zakázán obdrželo v roce 1993 ocenění Zlatá stuha, v televizním Večerníčku opakovaně vysílají jeho Kosí bratry, více než sedmdesát pohádek napsal pro rozhlasového Hajaju; Naivní divadlo v Liberci i další scény u nás i v zahraničí uvádějí jeho četné pohádkové hry.

Básně z nové sbírky **Živé ploty** (Nakladatelství Arsci, 2006)

O

čem

se

(ne)

mluví

„Až vyjde (Středova poslední sbírka *Živé ploty*), pochopíme asi teprve zcela, kolik poetické moudrosti jsme ve Středovi ztratili. Jeho verše se v poslední době ztišily a zintimněly. Teprve zpětně si možná uvědomíme, kolik v nich zanechal vlastní bolesti a osamocení. Jako tonoucí stébla chytal se přírodních krás kolem sebe. Měl rád Jizerské hory a Krkonoše. Vydával se na dlouhé pochody po horských hřebenech a jeho poezie tu našla mnohostrannou inspiraci. Nebyl básníkem explodujícím v okamžiku. Každý jeho verš musel být ukázněně promyšlen. Preciznost metafor je proto u něho zřejmá,“ napsal o něm v nekrologu literární vědec Jiří Janáček.

ZDI

Zed' a zed'.
Včera, teď.

Přelézání.
Stále ptaní.

Odpověď?
Nová zed'.

Čím dál vyšší.
Nikdy dost.

Nedopíši
ódu na radost.

SCÉNA S ANDĚLEM

I anděl strážný
rok co rok
pomalu stárne.

Křídla už nejsou to,
co bývala kdysi,
a zeslábl mu zrak.

Zdráhá se vznášet
nad lávkou přes potok
a ve zlé hodině
poplete si dveře.

Jak je pak marné
čekání na zázrak!

V JIZERSKÝCH HORÁCH

Taková zrádná mlha
padla na hřebeny,
že nebylo vidět
z očí do očí
a ztěžka prodíral se
k hlasu hlas.

Zaskočená,
zaskočený.

Kroky, co vedly k tobě,
slyšelas.

CHVÍLE S IKAREM

Vždyť přece létat
je tak snadné, říká

a nasazuje si křídla
odhodlaný vzlétnout
ze startovací plochy
invalidního vozíku.

Novodobý Ikaros.

POZDNÍ

Člověk nečekaně vkročí
do cizího snu
a neví:
Přináším dobro
nebo jen hořké procitání?

Dny mají naspěch
jako kopýtka laní
počítaných na prstech.

Muž za úsvitu
nakloní se k ženě
a ví:
Jsi probuzená voda,
já podemletý břeh.

VĚTRNÁ PAST

Povětrí na cestách
i na lidi zas líčí.
A ruce začnou zábst.

Když najdeš někoho,
kdo nešetří dechem,
zrodí se krásná past.

ORFEOVA ZPOVEĎ

Přišla jsi v pravý čas.
Přestával jsem věřit v Boha,
který nebyl a není.

Dal jsem ti klíče
od otevřených dveří
a řekl: Nevracej se,
protože nejdřív
bys musela odejít.

Neodešlas.

NA LŮŽKU

Nekonečné dny,
nekonečné večery,
nekonečné noci.

Díváš se do sebe
a vidíš –

nekonečné dny,
nekonečné večery
a nekonečné noci.

Mohlo být hůř.

HRA NA ŽIVOT

Je, jak je.

Jsem z násluní
i z pobloudilých stínů.
Osud mi v nitru
rozvěsil pavučinu.

Jsem pozůstalý
z rodiny harlekýnů,
co uprostřed představení
pochoval kolombínu.

Jsem samý živý plot.
Daleko od ráje
vkládám dny
do hry na život.

Neptám se. Vím,
kdo ji se mnou dohraje.

Před S tržní

Říjnové a listopadové dobropisy na

Říjnové

a listopadové

12.1

Nakonec
prosinec...
V prasinci
kostlivec.
Talíř se pýří hladem.
Poklady už nevykradem.

12.2

Ve středu 18. října hned dva vykutálené titulky v novinách. *24 hodin* útočí na čtenáře po levém křídle: Blanka Matragi prodloužena, *Metro* po pravém křídle: Škodě vznikla škoda. Ale my čtenáři, vyceповání plazením

mezi řádky, tomu rozumíme hned. Ani nemusíme číst to pod tím. Dle Komenského – škola hrou.

12.3

Inzerát z internetového knižního bazaru (knihy-ucebnice.i-bazar.cz/ostatní) z poloviny října: Koupím knihu s titulem *Cesta ke svobodě* vydanou v roce 2005 v nakladatelství OREGO popisující život v českém pohraničí. Nejedná se o knihu o tibetském buddhismu.

12.4

Známý militantní esperantista F. R. Pakus, který bojuje proti nadvládě anglického jazyka a bombarduje v časových vlnách všechny naše i světové instituce svými prohlášeními, zase ládoval. Protože se bude v roce 2007 slavit 120 let od vytvoření umělého jazyka pro dorozumění všech lidí, navrhuje rezoluci, aby OSN vyhlásila

tento rok rokem esperanta; od 1. ledna by se esperanto stalo dalším oficiálním jednacím jazykem tohoto fóra. Což by bylo zakončeno jeho prohlášením (od 1. ledna 2008) za světový úřední jazyk. Součástí poslední dodávky byl i dopis Mezinárodnímu soudnímu dvoru OSN ve věci Hromadného trestního oznámení pro páčání trestného činu zabraňování realizace jazykové rovnoprávnosti národů. A taky báseň Vzkanz:

Dnes vzkazuje vám čas
Dívejte se dobře kolem sebe
Musel by v tom být čas
Kdybyste neviděli co se děje

Všude zde je jen anglický hlas
A mnoho nápisů v tomto jazyku
Angličtina je tu zas a zas
V reklamách i v TV styku

Jestli vás to takto těší
Pak již brzy dojde k tomu
Že z nás budou angločeši
A hádej kdo fandí a komu

stopadové a prosinec 2006

dobropisy

Na esperanto se zaměřte
Neboť u kolébky jeho zrodu
byla snaha, to mi věřte
Dát světu jazykovou pohodu

Dnes vzkazuje vám čas
Bojujte proti jazykové porobě
Vše záleží přec jen na vás
jak správně rozhodnete o sobě

(V Brně 8. května 2002)

Pěkné. Pěkné, pravím vám.

12.5

Vy nás zásobujete, pane Karfíku. Opět *Metoro*, 20. října. Rubrika: Střípky ze světa: Horečka dengue, kterou přenáší speciální komár *Aedes*, trápí i obyvatele jižního Pákistánu. Příslušný editor stránky by si měl nechat vytáhnout střípky blbosti z oka. Výraz speciální komár zase a znova a opět dokládá, jak se postupně znesmyslňuje text. Představme si, že by do ringu, na dva bijce

na prosinec

v klinči, najednou někdo vylil bazén s akvabelami. Možná se toho někdy někdo dožije, ale vy, maminko, už ne. Buď použijeme jazyk k dorozumění, a pak je třeba starat se o udržení „smyslu“, nebo si můžeme vykládat pomocí praporků nebo smajlíků. Toho papíru, co by se ušetřilo.

12.6

Je už těžko myslitelné, že bych na tomto místě necitoval z pravidelného měsíčního vydání katalogu Popron. Takže z vydání listopad-prosinec: Santa Claus za stromem.

Vtipná, originální dekorace pro Vaši zahradu, která určitě vykouzlí úsměv na každé tváři. 3dílný set - Santova hlava a dvě ruce v životní velikosti. Kvalitně zpracováno z umělého kamene, ručně malované.

Rozměry: hlava - cca 31 cm vysoká, ruce - cca 19 cm velké. Pouze u nás.

601868 - Santa Claus za stromem 299,-

Já jsem pro srovnání cca 114 kg hmotný a cca 189 cm vysoký. Veselé Vánoce!

2006

12.7

To mě teda ráno, 25. října, probudily noviny z předpracovní dřímoty. *24 hodin*, strana 4, titulěk: Lepší výběr poslanců.

Volby. Občané České republiky budou moci v příštích volbách do Poslanecké sněmovny více ovlivnit výběr konkrétních poslanců. Změnu přináší novela volebního zákona, kterou včera podepsal prezident Václav Klaus. Na internetových stránkách prezidentské kanceláře o tom informoval jeho mluvčí Petr Hájek. Před Klausem novelu podpořily obě komory parlamentu. S využitím servisu ČTK.

Čemu se limitně blíží informace z toho žvástu? Daleko za nulu. To podstatné, co by se chtěl čtenář dozvědět, tam samozřejmě není. V čem ten výběr bude vlastně lepší...

Je to úplně stejně, jako kdyby se knižní recenze psaly asi nějak takto:

Překvapivě výborný román Františka Vomáčky

František Vomáčka, kterého známe i z působení v televizní soutěži Ukaž mi svou moč a já ti řeknu proč!, napsal neobyčejně

Říjnové

a listopadové

dobropisy

čtivý a poutavý román, hlavně na stránce 22 je to pěkné. I obálka upoutá na první pohled a je vidět, že František se po určitém tápání a stagnaci našel. Včera knihu pokřtila top modelka Jitka Bachratá a moderátor Jirka Tlumítka. Poté se podávala domácí sekaná, kterou připravila nová Františkova milénka. Pěkné počtení vám přeje Penclub, který se podílel na této skromné oslavě.

12.8

Ve chvíli, kdy tohle píšou, máme i po druhém kole senátorských voleb, tak mě snad nikdo nemůže z ničeho nařknout. Kromě různých volebních tiskovin jsem letos poprvé zaznamenal i protivolební pokusy, které se většinou týkaly jednotlivých borců. Někteří občané nechali otisknout inzerát, kde nabádali herce Tomáše Töpfera, aby raději zůstal dobrým hercem, než se stal špatným politikem. Těžko mohu soudit, zda šla opravdu o nějakou dobře myšlenou aktivitu divadlomilujících občanů, nebo jestli se to dělo z popudu nějakého jiného, ve stejném volebním obvodu kandidujícího adepta.

Do rukou se mi ale dostal osmistránkový tisk (A4) VEŘEJNOST.CZ pro slušnost v politice, kterou měl (má) vydávat Publicum Commodum (na uvedené adrese www.verejnost.cz je jen jakýsi propagandi-

stický plakátek a e-mail). V prvním čísle hovoří jakýsi JUDr. Jan Žatecký o tom, že „klademe si za cíl sledovat vývoj určitých problémů s nadhledem a důsledností, která nepodléhá moderním neboli útržkovitým závěrům“. Abych to zkrátil, v tomto čísle je „vysvětleno“ pozadí strany Věci veřejné a směny bytu senátora Mejstříka a otištěna vizitka Michala Hvizďaly, aby bylo jasno, jaký je to ptáček. Nic proti, ale pokud člověk nemá možnost zjistit, kdo je pan doktor Žatecký zač a odkud má svoje zaručená odhalení, tak je to jen takový velký prd, kde se ve se se šíravou naší pláň politických dostihových drah – zaštiťovat se veřejností a být tajemný jako prvnička znamená, že to někde zase smrdí a že spíše než o snahu otevřít oči nešťastným voličům jde o klasické vymývání mozků. Jestliže chci takovýmto způsobem předstoupit před občana, pak musím nejprve ukázat svoje karty a říci: kdo jsem a proč to dělám a odkud získávám informace a kdo mě platí atd. Jinak pro živé záhlaví, které je vetkáno v tomto plátku-listu na liché stránce, tedy pro slušnost v politice, platí Mertovo: kecy kecy kecy kecy kecy...

12.9

Divadelní noviny otiskly ve svém 17. a 18. čísle „korespondenci“ Petra Lébala, adresou

vanou jevištnímu mistrovi Divadla na Zábradlí Miroslavu Stibrovi. Úkoly, pokyny a nápady z let 1995–1999 nechával režisér většinou nalepené na dveřích.

Vážený Mirku,

promiň, že Tě takhle otravuji, ale je to silnější než já – velice mi záleželo na tom, aby byl na jevišti proveden řádný úklid, přál jsem si to, aby na prvním setkání bylo po celém divadle vidět, že je zde citelný pořádek. Není. Nemyslím, že by to byla Tvoje vina, já si zkrátka myslím, že to je vina moje. Mám to divadlo skutečně rád, nepotřebuji a nechci po nikom, aby zde trávil tolik času, co já – u mnoha lidí by mi stačilo, kdyby zde byli alespoň polovinu pracovní doby... Ale to je jiná kapitola.

Cítím to jako velký dluh, že je ve všem takový nepořádek. Nevím momentálně, co přesně dělat. V žádném případě nechci zklamat Tebe, neboť si Tě moc vážím, ale rozum mi velí uklidit to jeviště okamžitě a sám.

Já tam ve čtvrtek nezačnu zkoušet /Ivanov/, protože jsem pověřivý a myslím, že je opravdu potřeba prolézt všechna zákoutí provozistiště a lávky a vymést odtud všechen prach, umýt tahy, otřít zdi atd. A promiň, já už asi jiný být nemohu.

Petr
(září 1996)

na prosinec

2006

Tahle psaní jsou jedny z nejsilnějších textů, které jsem v poslední době četl. I z téměř banálního sdělení může fičet ostrý severák. Taky jsem konečně pochopil, proč odešel Lébl ze života dobrovolně, ono to snad ani jinak nemohlo dopadnout.

A to je docela pěkná tečka.

12.10

Jak jsem řekl výše, to je docela pěkná tečka i pro mě samotného.

Mějte se hezky.

Jakub Šofar

...velice mi záleželo na tom, aby byl na jevišti proveden řádný úklid, přál jsem si to, aby na prvním setkání bylo po celém divadle vidět, že je zde citelný pořádek. Není. Nemyslím, že by to byla Tvoje vina, já si zkrátka myslím, že to je vina moje.

Canny

potkal jsem dívku svého života... je baletka, krásná, čistá bytost... řek jsem jí, že chci být lepší, změnit se

dPmas 163

povídá mi: ale miláčku, vždyť jseš fajn, citlivej, laskavej, chytřej, stačilo by úplně, kdybys trochu omezil ten alkohol

poslal jsem ji tam, kam patří

<http://canny.obrtibroskev.cz>

Kvítky na tubetějce

Cestu
nedoporučujeme,
leda by to byla
družba...

V době Evropské unie, volného cestování ví své o tom, jaké martyrium je získat vízum, asi jenom ti, kteří vyrážejí za skutečnou exotikou nebo za oceán. Většina běžných turistů se drží v okruhu bezvízového styku. Takže si už asi jenom těžko dovedeme představit, jaké martyrium asi bylo, když za tuhého komunismu chtěl někdo třeba jen navštívit přítele bydlícího pár kilometrů za čarou.

Dnes necháme právě jeden takový absurdní příběh vyprávět několik dopisů z ro-

ku 1963. Jaroslav Jünger bydlel tehdy v Dubí u Teplic, bratranec jeho ženy Eduard Schimmel byl zakládající člen KSČ. Nicméně byl německého původu a po válce odešel na druhou stranu Krušných hor a 17 let pracoval jako východoněmecký policista. Samotný Jünger byl sociální demokrat, za války pomáhal podle všeho ilegálním komunistům. Když ale v roce 1963 chtěl opět vyrazit za svým přítelem Schimmelem do 130 km vzdáleného Zwickau, postavila se mezi ně železná opona v podobě soudruha Štočka z KV KSČ v Ústí nad Labem, který nechal na Jüngera sebrat hromadu drbů a cestu zamítl.

A proč museli kvůli jedné návštěvě podstoupit takové martyrium? Pod tubetějkou totiž vybujela další kytička – pomluva.

Všechno začal telegram náčelníka OO MV kpt. Vodičky z Dubí, který putoval na KV KSČ do Ústí k s. Štočkovi:

Dne 17. 4. 1963 podal si na zdejším cizineckém oddělení žádost o povolení cesty do NDR Jünger Jaroslav... Jmenovaný odmítl při podání žádosti udat, odkud získal tiskopis žádosti s tím, že jej obdržel od známého a to že musí každému stačit. Žádal o povolení cesty výslovně ku svému příteli Eduardu Schimmelovi... (správně Schimmelovi, pozn. MG), který jest příslušníkem volks-polizie ve Cvikau (správně

Dle prošetření OZ VB a orgánů PS je celá rodina nepřátelsky zaměřená proti dnešnímu zřízení. Je hodnocena jako rodina se záporným poměrem ke zřízení, nikdy nezapomenou vychvalovat poměry v NSR a veškerému politickému a veřejnému životu v obci se vyhýbají. Při vysvětlení, že nemá nárok jako soukromá osoba k návštěvě přítele, že má možnost čedokového zájezdu do NDR, toto odmítl a uvedl, že nebude-li jeho žádost přijata nebo kladně vyřízena, bude si stěžovat.

Zwickau, pozn MG). O žádném příbuzenském poměru ke jmenovanému se nezmínil. Sestra manželky Jüngera žije v NSR a její manžel Josef Lawitska pracoval až do nedávné doby coby úředník ve Wiesbadenu na landrathu. Syn zadavatele se v roce 1956 pokusil o ilegální přechod státních hranic při kterém byl zadržen. Dle prošetření OZ VB a orgánů PS je celá rodina nepřátelsky zaměřená proti dnešnímu zřízení. Je hodnocena jako rodina se záporným poměrem ke zřízení, nikdy nezapomenou vychvalovat poměry v NSR a veškerému politickému a veřejnému životu v obci se vyhýbají. Při vysvětlení, že nemá nárok jako soukromá osoba k návštěvě přítele, že má možnost čedokového zájezdu do NDR, toto odmítl a uvedl, že nebude-li jeho žádost přijata nebo kladně vyřízena, bude si stěžovat. Vzhledem k celkovému hodnocení a chování jmenovaného, dále i vzhledem k tomu, že v daném případě nejde o příbuzenský vztah, nebyla žádost kladně vyřízena. Jde-li však o jiné souvislosti, které nejsou zdejšímu OO MV známy a podá-li si Jünger novou žádost, předložíme tuto komisi KV KSČ ke schválení jako družbu.

S archivy je někdy potíže, najdete v nich sice dopis, který k celému případu nepochybně patří, ale ani nepřetete jméno pisatele, natož pro koho ho psal a kdy. U následujícího psaní víme jen, že vzniklo v Ústí nad Labem 27. dubna 1963 a že autor se křestním jme-

Krajská správa ministerstva vnitra
Ústí n.Labem.

č.j.: 210-0491/87-63

Dne 17.května 1963

Tajné

Krajský výbor KSČ
k rukám s.Štočka
Ústí n.L.

JÜNGER Jaroslav, nar.30.1.1906, bytem Dubí u Teplíc č. 165 -
zamítnutí cesty do NDR, prověření.

K žádosti Jaroslava JÜNGERA o povolení cesty do NDR za účelem návštěvy svého přítele Eduarda SCHIMMELA bylo při prověření kontrolně inspekčním oddělením KSMV zjištěno následující:
V místě bydliště J. JÜNGERA v Dubí u Teplíc je hodnocen jako člověk, který zůstává pasivním pokud jde o veřejnou činnost a místní budovatelské akce. Těmto se téměř ve všech případech vyhýbá a na druhé straně místním funkcionářům velmi pečlivě svoji neúčast zdůvodňuje a omlouvá. Naproti tomu velmi iniciativně a důsledně dokáže si zařizovat záležitosti v kterých má sám a jeho rodina určitou bezprostřední výhodu a prospěch. V tomto smyslu v místě bydliště např. posuzují i to, že si osvojil a převzal do výchovy syna své sestry, která nadále žila v obci Herberta MÜLLERA, jehož otec při nehodě přišel o život. Vidí v tom snahu udržet byt, snížit daně ze mzdy a získat další peněžní záležitosti po otci. Výchova osvojeného chlapce od dětství neprojevuje se jako dobrá. V roce 1956-1957 se tento pokoušel o přechod státních hranic a ani dnes jako mladý 19 letý člověk, kdy pracuje ve sklárnách v Řetenicích, nevytupuje dobře, chová se hrubě k starším spolupracovníkům, vedoucím i ženám na pracovišti, neprojevuje dobré a správné názory na práci a život u nás.

Přesto k negativním poznatkům není v místě bydliště ani na závodě zaujímáno stanovisko že by měl JÜNGER vyloženě nepřátelský poměr k našemu zřízení. Proto umožnění cesty do NDR by přicházelo v úvahu jedině s ohledem na s. SCHIMMELA, jako zasloužilého funkcionáře v NDR. Přitom však ani s. SCHIMMELOVI nechyběla možnost styku s rodinou JÜNGERA, protože každoročně navštěvoval ČSR, kde žila jeho matka, která zemřela teprve v letošním roce.

noval František. Z tónu je patrné, že vstoupil do už rozehrané partie o cestu Jaroslava Jüngerera a že se srdnatě postavil na jeho stranu. Patrně jej o to sám Jünger požádal, aby se úřadům zaručil, že do NDR nejede k nějakému diverzantovi, ale k členovi tamní policie:

Jünger Jaroslav žádal o povolení k návštěvě Zwickova v NDR na základě pozvání soudruha Schimmla Eduarda ze Zwickova... (tento) jest dlouholetým členem strany a to od roku 1921 byl v KSČ, nyní pracuje na okresním výboru Sjedenocené socialistické strany Německa. Jest důstojníkem německé policie již 17 let.

Soudruh Schimmel, který bydlel dříve v Dubí u Teplic, v době okupace našeho území pracoval v ilegalitě KSČ, při čemž mu byl velice nápomocen s. Jünger s jeho manželkou, která jest sestřenicí s. Schimmela, vzdálené příbuzenstvo.

S. Jünger byl sociální demokrat, ale nezklamal, jeho bratr byl německými fašisty umučen v koncentračním táboře Sachsenhausen. S. Jüngerovi poslal s. Schimmel potřebné potvrzení k návštěvě NDR s policejního úřadu ve Zwickově. Jüngerovi byla žádost o vydání visa našimi orgány zamítnuta. Soudruha Schimmla Eduarda znám již z první republiky, kdy jsme spolupracovali na Teplicku v KSČ. Soudruh Schimmel je důvěryhodný a věrný člen strany.

Nakonec se do hry vložil i sám Eduard Schimmel a ze Cvikova napsal rukou psaný český dopis:

Svého starého přítele Jaroslava Jüngerera... jsem pozval k sobě na dovolenou. Ty jej znáš také, je to ten, kterého jsem ti představil při zahájení

výstavy v Teplicích v zámku (Gottwaldova síň). Byla to výstava NDR proti nacismu.

Tehdy jsem mu slíbil, že bude moci přijet do NDR. Soudruh Jílek mě slíbil, že bude nápomocen u českých úřadů při získání visa k cestě do zahraničí. Jünger před rokem 1938 byl český sociální demokrat a během okupace zůstal věrný své věci. Během této doby mně mnoho v ilegálním boji proti fašismu byl nápomocen. Rovněž jeho žena, která jest mojí sestřenicí, byla při tom nápomocna.

Proto jsem jej nyní pozval k návštěvě a současně jsem mu zaslal potvrzené povolení okresním policejním oddělením Zwickova. Na bezpečnosti v Teplicích nechtěli tento návrh na cestu do NDR a zpět přijmout. Přesto přijetí této žádosti prosadil, při čemž mu bylo řečeno, že to nemá žádného významu, protože nejsou v žádném příbuzenském poměru. Přítel Jüngerera byl u s. Jílka, tak jak bylo ujednáno, že mu pomůže. Soudruh Jílek však odmítl s poznámkou, že nebude nikoho ovlivňovat. Proto se obracím na tebe, jestli je ti možné v této věci jako funkcionáři KV KSČ intervenovat u orgánů (úřadů), aby jeho žádosti bylo vyhověno a bylo mu dáno povolení k návštěvě.

Já věřím, když staří soudruzi a k tomu ještě státní funkcionáři, který jsem jeden z nich, neboť již 17 let sloužím v hodnosti poručíka u policie, pak snad je vše v pořádku. S ním jsem chtěl jet do Sachsenhausenu, kde jeho bratr byl umučen. Když staří henleinovci ze západního Německa dostanou povolení k návštěvě ČSSR, pak věřím, že je přece možné, aby přítel, který v době okupace neznal ČSR, navštívil NDR.

Přátelé a známí Jaroslava Jüngerera tedy snesli celou řadu přesvědčivých dokladů a zá-

ruk, že žadatel o cestu do socialistické NDR je osoba důvěryhodná, stejně jako zmíněná cesta sama. Ovšem soudruh Štoček měl bůhvíproč na Jüngera spadeno. Svědčí o tom poslední psaní. Vytvořili je pracovníci krajské správy ministerstva vnitra v Ústí nad Labem a poslali 17. května 1963 tento tajný dopis k rukám s. Štočka:

JÜNGER Jaroslav, nar. 30. 1. 1906, bytem Dubí u Teplíc č. 165 - zamítnutí cesty do NDR, prověření.

K žádosti Jaroslava JÜNGERA o povolení cesty do NDR za účelem návštěvy svého přítele Eduarda SCHIMMELA bylo při prověřování kontrolně inspekčním oddělením KS MV zjištěno následující:

V místě bydliště J. JÜNGERA v Dubí u Teplíc je hodnocen jako člověk, který zůstává pasivním pokud jde o veřejnou činnost a místní budovatelské akce. Těmto se téměř ve všech případech vyhýbá a na druhé straně místním funkcionářům velmi pečlivě svoji neúčast zdůvodňuje a omlouvá. Naproti tomu velmi iniciativně a důsledně dokáže si zařizovat záležitosti, ze kterých má sám a jeho rodina určitou bezprostřední výhodu a prospěch.

V tomto smyslu v místě bydliště např. posuzují i to, že si osvojil a převzal do výchovy syna své sestry, která nadále žila v obci, Herberta MÜLLERA, jehož otec při nehodě přišel o život. Vidí v tom snahu udržet byt, snížit daně ze mzdy a získat další peněžní náležitosti po otci. Výchova osvojeného chlapce od dětských let neprojevovale se jako dobrá. V roce 1956-1957 se tento pokoušel o přechod státních hranic a ani dnes jako mladý 19 letý člověk, kdy pracuje ve sklárnách v Řetenicích, nevystupuje dobře, chová se hrubě k starším spo-

lupracovníkům, vedoucím i ženám na pracovišti, neprojevuje dobré a správné názory na práci a život u nás.

Rodina JÜNGERA nebyla přitom nijak zvláště omezována při výjezdech do zahraničí. Jeho manželka Elfrída byla v roce 1960 a v roce 1962 vždy na 2 měsíce na návštěvě u sestry, která je manželkou příslušníka Landsrátu v.v. (ve výslužbě, pozn. MG.) ve Wiesbadenu v NSR. Rovněž sám JÜNGER byl v roce 1961 na návštěvě u této rodiny v NSR. Členům rodiny je v místě zazlíváno že po návratu vychvalovali život v NSR a nemístně se chlubili věcmi odtud přivezenými. Přesto, že v místě bydliště původně žádost JÜNGEROVI v cestě do NDR letos doporučili, uvádí ze tak učinili proto, že stejně si to dovede vždy zařadit a jel i v případech kdy doporučení nedali. Z hlediska jeho současně pasivity však ve skutečnosti toto nedoporučují.

Informace byly získány pohovorem s vedoucí vnitřního odboru MOT s. SAJDLOVOU, s tajemnicí komise ochrany veřejného pořádku s. BAUEROVOU a pracovníci ohlašovny MNV s. CHUTNOU.

Ve Sklárnách Řetenice, kde je J. JÜNGER zaměstnán, je z hlediska politické i veřejné činnosti hodnocen jako pasivní, vyhýbá se i zapojení a aktivitě v odborářské práci. Z hlediska pracovního projevuje se jako průměrný pracovník, který se snaží, aby neměl potíže, ale nevydá více než musí. Značné výhrady jsou k jednání osvojeného syna Herberta MÜLLERA, jak již bylo uváděno. I když v závodě mu žádost do NDR doporučili, titíž pracovníci uvádí, že to bylo jen proto, že tyto záležitosti jsou brány formálně. Při pečlivějším zvážení zásluh, že by si toto nezasluhoval, protože nepatří mezi zasloužilé pracovníky a ve veřejné

činnosti zůstává stranou vůbec. Na závodě bylo jednáno se s. ŠTÁDLEREM a se s. BLAHOU, výrobním náměstkem, (předseda CZV a ředitel po dvakrát nebyli k dosažení).

Podle směrnic výjezd J. JÜNGERA do NDR měl by být posuzován i ve vztahu k soudruhu SCHIMMELOVI, kde jde pouze o přátelský vztah, jako výjezd pracovníka, který se zasloužil v minulosti boji za osvobození nebo v současné době jako přední pracovník a funkcionář. Zásluhy v minulosti mu však nikdo nepotvrzuje a uvádí je pouze s. SCHIMMEL. Do února 1948 zůstává členem soc. dem., od sloučení není politicky organizován a zůstává pasivní. Z těchto důvodů povolení cesty do NDR k soukromému zájezdu není v tomto případě vhodné pouze ve vztahu k jeho osobě. Přesto k negativním poznatkům není v místě bydliště ani na závodě zaujímano stanovisko že by měl JÜNGER vyloženě nepřátelský poměr k našemu zřízení. Proto umožnění cesty do NDR by přicházelo v úvahu jedině s ohledem na s. SCHIMMELA, jako zasloužilého funkcionáře v NDR. Přitom však ani s. SCHIMMELOVI nechyběla možnost styku s rodinou JÜNGERA, protože každoročně navštěvoval ČSR, kde žila jeho matka, která zemřela teprve v letošním roce.

S ohledem na všechny uvedené skutečnosti a vzhledem k současným zásadám platným pro umožňování soukromých návštěv do zemí socialistického tábora zamítnutí cesty se jeví jako opodstatněné a bylo by v souladu s ohodnocením v místě bydliště i na závodě.

A basta fidli.

Připravil
Martin Groman

vás zvou
na výstavu:

XII. FESTIVAL KOMORNÍ GRAFIKY

Hana Storchová

Od 16. 11. do 23. 12. 2006 v Galerii Hollar, Smetanovo nábřeží 6, Praha 1

XII. FESTIVAL KOMORNÍ GRAFIKY

Jaroslav Šerých

Strž (velký recenzní prostředek)

Sny a jejich lovec

Slovenský patafyzik Pero Le Kvet vydal knihu próz

Patafyzika na Slovensku – to je především básník a překladatel Albert Marenčina (1922) a jeho seriál *Anály patafyziky* tištěný na pokračování v revue *Světová literatura* v roce 1969. O necelé dvacetiletí později na jeho zasvětilské aktivity navázala Spoločnosť pres pestovanie a šírenie patafyziky na Slovensku a iných svetoch: u zrodu stáli pseudonymní, či spíše anagramní Pero Le Kvet a Kane J. Krása a platformou jejich názorů, rozvíjejících odkaz Alfreda Jarryho s přihlédnutím k totalitnímu společensko-kulturnímu kontextu konce 80. let, se staly ineditní časopisy *Bachor* a *Mozgomiškár*. Do Čech se slovenská patafyzika vrátila zkraje 90. let, a to především zásluhou *Le Kvetových* textů, kreseb a koláží – v hojně míře je tiskl patafyzický občasník *Clinamen*; stejnojmenné nakladatelství vydalo *Le Kvetovu* knižní prvotinu: soubor textů *Eseje* (1996) věnovaných Jarrymu, Vianovi, Queneauovi, Duchampovi a Buffetovi.

Po devíti letech, tedy v roce 2005, se Pero Le Kvet (vl. jménem Petr Volek, nar. 1965) vrátil ke knižní publikaci: sbírkou *Ulovené sny* (vyd. Edition Ryba v Trnavě), která na nečíslovaných stránkách čítá přes pět desítek drobných próz, členěných do veršů, a jako doprovod desítku autorských koláží. Základnou *Le Kvetova* psaní ovšem tentokrát není patafyzická citlivost vůči ab-

surdním situacím, které vyrůstají v kulisách bdělého života, ale záznamy vlastních snů – tedy materiál, jež ve své poezii exploatují především surrealisté. *Le Kvet* jako by v tomto ohledu následoval svého zasvětilce Marenčina, neboť také on od konce 60. let přesouval svoji pozornost k surrealismu, především k té jeho poloze prezentované pražským okruhem kolem Vratislava Effenbergera a po roce 1989 kolem obnovené revue *Analogon* – i když ani Marenčina, ani *Le Kvet* svůj lyrismus nikdy nepropůjčili takové míře kritičnosti a zachovali si melos navzdory nadvládě ideologie.

Texty v *Le Kvetových Ulovených snech*, vyprávěné v ich-formě a velmi prostým jazykem, ovšem komický potenciál vlastní patafyzice úplně nepostrádají: drobné prózy se jen zřídkakdy rozvinou do příběhu, takže převažují obrazné gagy (ústa plná oživlých zubů, chlap jako vzkaz v láhvi, vězeň v továrně na výrobu oblaků, dvacet hadů tančících v nohách postele aj.), které rozechvívají i výtvarnou složku knížky – tedy technicky precizní a vizuálně čisté koláže, jejichž podkladem se často staly reprodukce pláten René Magritta. Poezie optických klamů, iracionálních předmětných shluků a anekdotických montáží tohoto belgického malíře má s *Ulovenými sny* společnou také tematizaci erotismu, konkrétně návratný motiv ženy a sexualitou zatížené symbolické motivy vody, postele, komínu apod. Jenže *Le Kvet* je v textové vrstvě své knížky mnohem méně metafyzický, a tudíž méně naléhavý: autor své texty konstatuje, nezávazně je podá čtenáři – a hned zmizí, ani jeho stín nestihneme přišlápnout.

Těm drobným prózám sice není co podstatného vytknout, ale zároveň ani co podstatného přiznat – narozdíl od koláží a kreseb, v nichž původnost sensibility Pero Le Kvetova září jako skutečný sen na hladině moře.

P. S.: Viz www.perolekvet.com

Pero Le Kvet: Ulovené sny. Ilustrace autor. Editions Ryba (Daniel Ryba), Trnava 2005, nestránkováno, náklad a prodejní cena neuvedeny.

Radim Kopáč

Prosím stručně nebo Vládeme, nerušit?

Nad těmito dvěma knížkami se lze jen stěží ubránit aktualizaci. Erik Tabery ve své publicistické analýze opoziční smlouvy příznačně nazvané *Vládeme, nerušit* ukazuje kořeny a hlavně důsledky konglomerátu našich nejsilnějších politických stran, který vznikl v roce 1998. Vulgarizace politické kultury a stylu u nás, nedořešené a arogantně ututlované skandály, ignorace občanů a projevů jejich svobodné vůle a odlišných názorů – to jsou podle Taberyho jen jedny z důsledků opoziční smlouvy. Všimnout si jich můžeme stále.

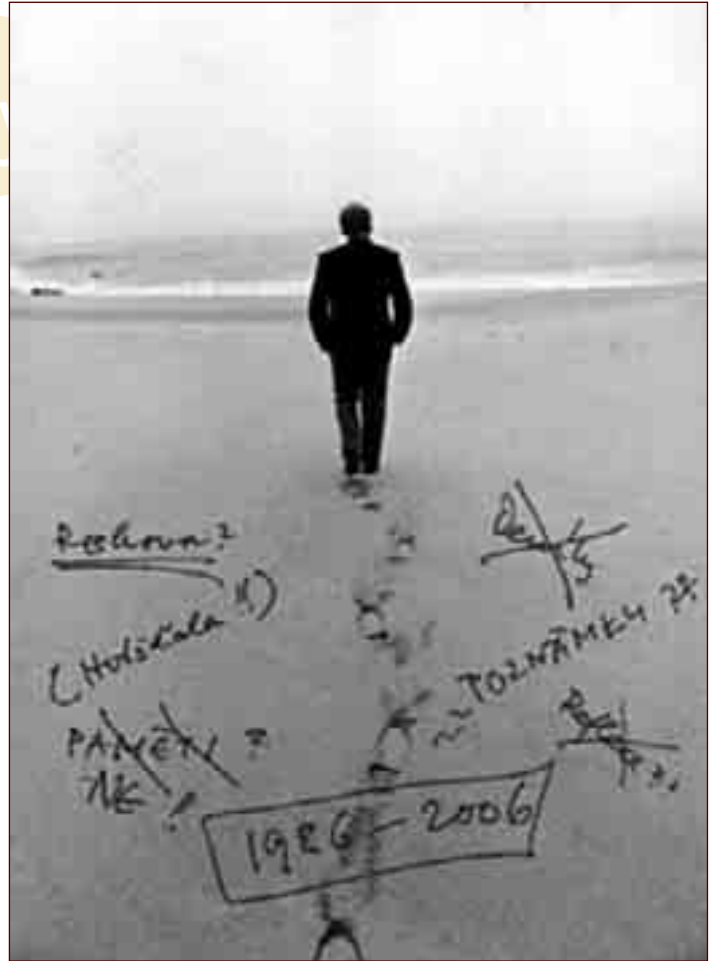
Číst zmíněnou knihu Erika Taberyho a knihu – koláž Václava Havla *Prosím stručně* v posledním půl roce po shlednutí večerních zpráv je poučné. Zvláště v toku každodenních banalit, které rychle přemazávají banality let minulých i základní principy, které v tom toku často zapadnou. Je to jako vidět vykotlané kořeny nemocného lesa v době, když nás haluze práchnivějících jehličnanů ještě útočně fackují do tváře. V takovém lese není radno bloudit bez sekery a ohně.

Havlovo představení

V Havlově knize můžete číst knih hned několik, někdy se ale možná neubráníte dojmu, že (řečeno s autorem) na kropení by byla potřeba delší hadice... Havel zde formou literární koláže se svými oblíbenými návraty stejných vět v nových souvislostech kombinuje jednak rozhovor, který korespondenčně vedl s Karlem Hvizďalou, jednak poznámky z let svého prezidentství, které psal svým kolegům a spolupracovníkům, jakési skoro deníkové poznámky k tehdejší politice a politikům, a konečně také nadtextové dumání z doby současné. Někdy je zajímavé jedno, jindy zase se začnete do něčeho jiného, jindy vás zase může začít nudit Hvizďala (zvláště, když víte, že vlastně Havel sám sepsal nejen odpovědi, ale dokonce si sám položil i některé otázky, jenom z textu není jasné, které to vlastně byly). Nejdravější pro čtenáře-diváka politických zpráv jsou pasáže věnované soudobé politice z doby opoziční smlouvy. Nad touto knížkou se prostě lze jen stěží ubránit aktualizaci.

Jenom to havlovské opakování, tak funkční třeba v Žebrácké opěře, tady jakoby funí na půl dechu – Havel sice stále opakuje milé poznámky ze svých zápisků pro spolupracovníky. Ale opakuje je trochu nečitelně, na místech, kde není jisté, jestli s nimi čtenář bude umět pracovat. A tak se stěží lze ubránit spekulacím. Útočil snad Havel na li-

dovce svým stále opakovaným výrokem: „V kumbále, kde je lux, žije též netopýr. Jak ho vypudit? Žárovka je povolena proto, aby ho nebudila a nedráždila.“ Nebo na čtyřkoalici dalším šlágregem: „Na kropení by byla potřeba delší hadice...?“ Nebo že by tohle byla skrytá invektiva na Miloše Zemana: „Pana Řečtáčka prosím, aby mi opravil a naplnil zapalovač a poslal zpět...?“

Ale dost nadsázky. Havlovo Prosím stručně je patrně nejpřínosnější tam, kde dává tušit, jak se Havel coby prezident ve své době díval na své politické partnery. Co si o nich myslel nebo co o nich alespoň říkal svým spolupracovníkům a kolegům. Jak se snažil co nejvíce vyhnout pozvání Miloše Zemana na pivo, jak složitě a nerad psal své novoroční projevy, jak nesnášel Klausovo

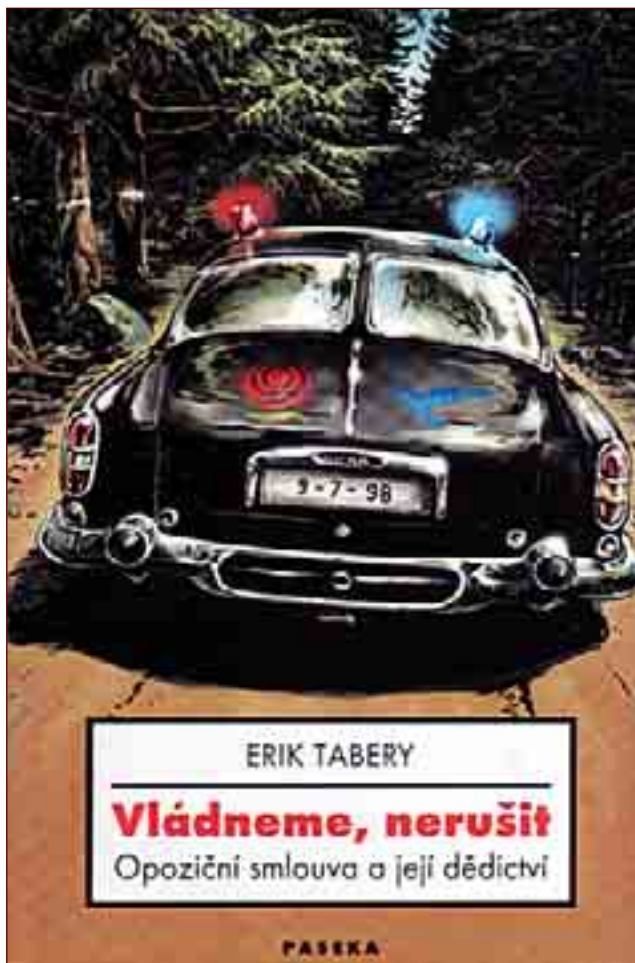
poučování, jak sázel na šéfy menších stran, nebo jak se třeba ministr Zeleniec ješitně bál, že jej Havel na společných zahraničních cestách zastíní, a tak s hlavou státu raději nechtěl jezdit vůbec. Havel-divadelník tady nehraje už na scéně, ale v souladu se svou současnou realitou bere publikum za kulisy a ukazuje jim staré haraburdí, které tam zbylo po včerejší blýskavé show. Ukazuje, jak se primadony nesnáší, i když se na scéně miliskují, jak se partneři pomlouvají nebo jak na oko nepřátelé hrají potom vlastně spolu. A tím je Havlovo Prosím stručně patrně vůbec nejdůležitější a dává tušit, v čem bude Havlova případná příští doména. Metody absurdního dramatu začínají působit vyčpěle, zato role maskéra, který po představení smývá šminky vzpurným fiflenám naší politické scény Havlovi po čertech sluší.

Nerušit, Tabery píše!

Redaktor Respektu a šéf jeho komentářové rubriky Erik Tabery patří definitivně k novinářským křepelkám. Ve své první knížce se rozumně vyhnul pokušení všech publicistů, kteří vydávají své sebrané články a tváří se, že napsali knihu. Bohumil Pečenka nebo Karel Steigerwald a další ve svých výběrech vždy věnují jednu uzavřenou kapitolu jednomu problému, tak jako pravidelně v komentáři pro své listy. Výsledkem pak je snůška poznámek a názorů, rozhodně ale ne kompaktní celek, jednotná představa a kupodivu často ani ne jednotící myšlenka (pokud za ni nezačneme považovat nenávisť ke komunistům nebo více či méně zhrzený obdiv k ODS). Snad nejvíce se ještě tak podobá Alexandru Mitrofanovi a jeho titulu *Za fasádou Lidového domu*.

Erik Tabery si jako téma své knihy vytkl problém – opoziční smlouvu – a do toho se obul. Ne že by ji arogantně cupoval, krok po kroku naopak ukazuje, z jakého podhoubí vyrostla, kdo všechno jí připravil podmínky, jak dozrála, jak fungovala a jaké důsledky po sobě zanechala. Necháává v zásadě na čtenáři, aby si rozhodl podle svých preferencí, jestli je to všechno morální marasmus nejagrogantnějšího zrna, nebo jestli na tom koneckonců taky něco bylo a vlastně to nebyl zas až tak marný nápad, a bože co na tom, že tu a tam ulítla nějaká ta tříska... Do toho se Tabery nemotá. Raději sahá do své bohaté, i když mladé novinářské paměti a do archivů a připomíná změt dějů na naší politické scéně posledních let. Jen jejich výčet stačí na docela pestré mozaiku zmatků i vyožzených průšvihů – Havlův rudolfinský projev, kufříkové spiknutí Miloše Zemana, Václav Fischer do Senátu, Nova Vladimíra Železného, Super, IPB, volební zákon, centrální banka, korupce, Gripeny, Šlouf, Štiřín, ministr Svoboda do lochu, Komerční banka,

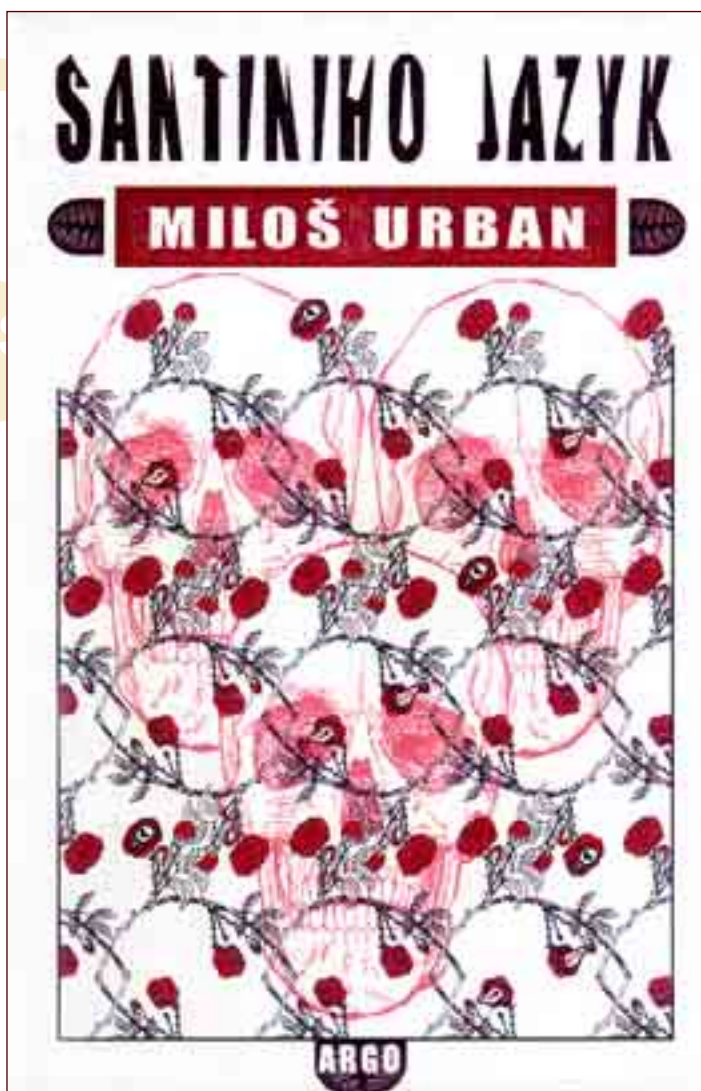
Olovo a Petra Buzková, likvidace novinářky Slonkové, Český dům v Moskvě, Rádio Svobodná Evropa, Kavan, Benešovy dekrety, Dřevíčská výzva, Impuls 99, Děkujeme, odejděte, Krize ČT, Sazka... a to ještě ani nedošla pořádně řeč na hlavní aktéry, na politické strany a jejich představitele.

Erik Tabery nijak netají svůj obdiv k Ferdinandu Peroutkovi. Znalci Budování státu dokonce najdou i ve *Vládeme, nerušit* některé podobné postupy a argumentační či stylistické figury. Doufejme, že to je jenom Taberyho náznak, že tímto prvním počinem si osahal terén pro práci na něčem zásadnějším, tedy na svém Budování. Pokud Tabery od svého slibného entréu neutěče, ostudu svému prvorepublikovému vzoru neudělá.

Martin Groman

Mimo jiné měla ústava nově nutit hlavu státu, aby při případném druhém pokusu povinně pověřila sestavením vlády nikoli vítěze voleb, ale šéfa strany, která se umístí jako druhá.

A mimochodem – po roce 1998, když Václav Havel jmenoval o své vůli vládu Josefa Tošovského, kterou sestavil na jeho pověření Josef Lux, chtěla ODS a ČSSD (tehdy lidově spojovaná do zkratky OSSD) omezit pravomoci prezidenta. Mimo jiné měla ústava nově nutit hlavu státu, aby při případném druhém pokusu povinně pověřila sestavením vlády nikoli vítěze voleb, ale šéfa strany, která se umístí jako druhá. Obě strany by si tak i při vyrovnaném povolením rozložení sil udržely monopol na sestavení vlády – cílem bylo zamezit prezidentovi, aby zvonu přišel se „svou“ vládou. Jak by se asi dnes Václav Klaus, otec této myšlenky, tvářil, kdyby sám uvízl v její pasti. Ucukl by, nebo by sobě i národu vysvětlil, proč je Jiří Paroubek smysluplná a férová volba? Prostě nad těmito dvěma knížkami se lze jen stěžít ubránit aktualizaci.

S
pro

Nebo je hledání,
dokazování, přicházení
věci na kloub natolik
napínavé, že je vlastně
nakonec jedno, jak to
dopadne. Jak říkal
starý Bernstein,
matador II.
internacionály: Cíl není
ničím, hnutí je vším.

Urbanův jazyk brzy
na vážkách se
nazývá,
nikoliv však
v Ruzyni

Je tak, když člověk čte oslavova-
né knihy po sezóně. Všichni už
o nich napsali, co měli na srdci
a na jazyku... Knižní thrillery (ale i filmové)
mohou mít dvě podoby. Buď je příběh hnán
k překvapivému závěru tuplovanému občas
posledním odstavcem nebo scénou, které
zvrátí úplně to předešlé (po facce na tvář

Každá země měla, má
a bude mít nějaké ty
univerzální věty, ale tady
jde o tu nejobecnější.

přichází nečekaný úder na nekrytý solar).
Nebo je hledání, dokazování, přicházení vě-
ci na kloub natolik napínavé, že je vlastně
nakonec jedno, jak to dopadne. Jak říkal
starý Bernstein, matador II. internacionály:
Cíl není ničím, hnutí je vším. Poslední au-
torův román je příkladem té druhé varian-
ty.

Martin Urmann (pěkně si autor Ur-
ban umí vyhrát), zaměstnanec reklamní
agentury, dostává nespílitelný úkol: najít
univerzální větu. The Golden Copy Pro-
ject. Univerzální věty - s tím my tady
v Česku máme těžké pořízení. Nějakou
dobu byla snaha označit za ni heslo Prole-
táři všech zemí, spojte se!, jenže se to na-
konec nějak nepodařilo. Každá země mě-
la, má a bude mít nějaké ty univerzální vě-
ty (nebo větičky), ale tady jde o tu nejo-
becnější. To by přece nebylo špatné objevit
takovouto formuli a slíznout všechnu
smetanu světa. Narozdíl od současné pra-
xe, kdy ostřílení recenzenti stihnou ve
svém článku prásknout čtenářům to pod-
statné, o čem kniha je, já to neprozradím,
a to i přesto, že jste to stejně už všichni
četli. Jen napovím, že Urmann je díky in-
diciím stále více přesvědčen, že by odpo-
věď mohla být obsahem vzkazu slavného
italského stavitele Jana Blažeje Santiniho.
Proto objíždí jeho stavby, hledá a čenichá
a do toho se tu a tam přichomýtně k něja-
ké té vraždě. Bez toho by to samozřejmě
nešlo, při hledání (a nejen pravdy) se vět-
šinou vždycky vraždí. Doby, kdy jsme hle-
dali na táborech poklady a byli jsme „jen“
popálení od kopřiv, ty už ani nejsou prav-
da. A taky je to o lásce. Láska, ta mocná

Milostný život Fryderyka Chopina v tanečním provedení

čarodějka, ta jediná je schopná být tou univerzální větou, to přece ví každý. Větou jednoduchou, bez přísudku (dokonce bez tří teček). To jsem ale hlupák, skoro jsem to všechno vykecal.

Narozdíl od dnes snad nejprodávanější knihy, od Brownovy Šifry, kterou literární historie v budoucnosti uloží do jedné přihrádky se Santiniho jazykem (nebo spíše opačně), nezjednodušuje si Urban stavbu svého románu spikleneckými teoriemi. Je to nečestné, i když to skoro všichni dělají. Kabala, kterou Santini a s ním i ti, kteří mu stavby zadávali, třeba žďárský opat Vejmluva, studovali, je sama o sobě dost tajemná a nevyčerpatelná.

Kdybych směl vnést návrh k našim pánům ministrům či poslancům, doporučoval bych této Urbanově knize věnovat zvláštní pozornost. Natočit podle ní film se vším všudy jako státní zakázku, první český thriller-bedekr. Díky Santinimu propagovat Českou republiku, která má všechny předpoklady pro to být zemí terciální sféry. Zamontoval bych do toho Českou centrálu pro cestovní ruch, CzechTrade a CzechInvest. Každý, kdo by vyjel za hranice, dostal by je deset DVD s filmem a musel by je rozdat po světě. Série bondovek také plnila a stále plní tuhle roli.

Ale čistě mezi námi, ta univerzální věta je už přece dávno objevená: Všechno je jinak. Bohužel. Bohudík.

Jakub Šofar

Miloš Urban: Santiniho jazyk. Román světa, Argo 2005, 393 stran, cena neuvedena

Scénická kompozice inspirovaná hudbou F. Chopina a G. Rossiniho měla v Liberci premiéru 20. října 2006, já viděl třetí provedení 26. října. Autor libreta, režisér a choreograf Daniel Wiesner, vytvořil dílo, které je velmi sdělné, dobře promyšlené a vzácně dotažené, protože Chopinův milostný život viděl Wiesner v celém jeho kontextu. Děj vychází z nálad Chopinových skladeb, Daniel Wiesner citlivě poskládal opusy k jednotlivým životním údobím skladatele.

První láska, Konstancie Karoliny Mikové, je andílek, napůl ještě dítě. S Marií Wodziňskou, kterou tančí Tetyana Svitlychna, je Chopinův vztah vážnější, přichází opravdová láska, kde je cítit tělesná přitažlivost; Marie má bohatý vnitřní život, střetávají se tu tedy dvě osobnosti. Nejsložitější vztah však prožívá Chopin s extravagantní George Sandovou. Po dítěti a slečně tak přichází dospělá žena (choreograficky je tedy pojata jinak), již ztvárnila Valerie Radionova. Výborně je zachyceno údobí, kdy se vztah Chopina a Sandové trhá, ony „hrůzy lásky,“ během nichž si hypersenzitivní dvojice víc ubližuje a kdy se Valerie Radionová z oddané bytosti stává divokou vzteklou kočkou.

Ústřední drama koloruje kaleidoskop epizodních figurek (namátkou je to nápaditý Leroux Pet-

ra Šimka nebo hraběnka Wodziňská Evy Gabajové), děj pak odlehčuje několik režijních žertíků. Devatenácté století je tu pečlivě vykresleno, včetně žebráků, bohémů a aristokracie. K tomu dopomáhají dobové kostýmy Josefa Jelínka, které i epizodní postavy výrazně charakterizují. Nápaditá je též scéna Alexandera Baraje (když se mění prostředí, jede se kočárem; před namalovanou „oblohou“ se posunují jednotlivé stromy, poponášené kulisáky; podobně se dmou vlny moře, do hudby je přimícháno šplouchání a další konkrétní zvuky...). Taneční vyprávění příběhu má pevnou kostru a jeho hlavní devizou je, že se podařilo – beze slov – vykreslit vývoj hlavní postavy, kterou výborně ztvárňuje Jiří Flekač, od optimistického mládí, kdy se teprve rýsuje jeho talent, až k k hořkému konci předčasně zestárlého nemocného génia.

Milostný život Fryderyka Chopina je pozoruhodné představení, především díky invenci Daniela Wiesnera a výkonům Jiřího Flekače a Valerie Radionové. Milostný život vypráví o láskách hudebního velikána, zároveň ovšem ukazuje, že za Chopinovým dílem není jen polibek Múz, ale také krev, bolest a tělesné i duševní strádání.

Otto Hejnic

Jak v Třistatřicettrojce vařili dort

Sport v literatuře – to bylo téma 85. dílu literární revue Třistatřicettři. Průvodci pořadem Jan Lukeš a Jan Schmidt vyzpovídali přes patnáct hostů a při jejich výběru i volbě otázek zvolili obdobný postup, jako když pejsek s kočičkou vařili dort.

Prvním hostem byl herec Pavel Nový, který odvyprávěl několik svých zážitků se sportem, o literatuře nekl nic, zato stihl udělat reklamu novému seriálu České televize Poslední sezóna. Jako druhý vystoupil trenér Slovanu Liberec Vítězslav Lavička a prozradil divákům, že při tréninku občas použije citát z nějaké knihy. V rubrice „VIP“ se představil předseda Českého olympijského výboru Milan Jirásek – mluvil (bůhvíproč) o dopingu, pak o tom, že moc nečte, a když už, tak o dovolené, a že současná česká literatura na svého Otu Pavla pořád čeká. Potom se ve studiu objevil Jiří Dědeček, zahrál svoji letitou píseň Dres a tretry a představil sbírku fejetonů Bát se a krást (Jan Schmidt byl rozhodnutý dostat svoje téma za každou cenu: „A vážně v té knize nenajdeme nic o sportu?“ zeptal se Dědečka. Ten odpověděl: „Myslím, že je tam jeden fejeton s názvem Nenávidím sport.“). V rubrice „Přesah literatury“ uvažovaly autorky knihy Česká móda na téma „souvislost módy a sportu“.

Teprve druhá polovina pořadu se začala věnovat v úvodu vytyčenému tématu. Lukáš Pollert – po zodpovězení tradiční otázky o dopingu – představil svoji sbírku rozhovorů Lukáš se ptá, Jaroslav Suchánek mluvil o své knize Odvrácená tvář sportu, Jaromír Bosák líčil okolnosti vzniku knížek svých postřehů ze světových šampionátů ve fot-

bale... Pak sice moderátoři zpovídali lékaře Jana Hnízдила – jak jinak než na téma doping – a režiséra Hynka Bočana – jak jinak než na téma seriál Poslední sezóna –, ovšem v závěru se řeč opět stočila na knihy: fotograf Jiří Kolář představil své publikace Příběhy z hokejové branky a Český sport 1862–1914.

Jan Lukeš loni v rozhovoru pro Reflex (35/2005) řekl, že způsob, jakým je revue Třistatřicettři připravována, může vadit „jen notorickým škarohlídům, co nechťejí připustit, že má-li člověk něco pořádného dělat, musí ho to především bavit“. Oba protagonisté se během pořadu očividně baví skvěle, což je – bez ironie – důležité, bohužel se jim ale už zábavu nedaří vysílat skrz televizní obrazovku. Hodinová (!) stopáž „Třistatřicettrojky“ je k nevydržení, zvlášť když se divák o „sportu v literatuře“ nedozví vůbec nic. Tituly v pořadu zmíněné lze označit spíš za knižní produkci než za krásnou literaturu; přitom i mezi současnými beletristy se najdou takoví, kteří sportovní tematiku zpracovávají – zmiňme alespoň překladatele a básníka Tomáše Kafku nebo prozaika Petra Hrabalika (sportu se ve svých sloupcích věnuje taky kritik Josefa Chuchma).

Literatura je už ze své podstaty těžko slučitelná se zářením televizní obrazovky a případy, kdy se obojí smyslu- plně protne, jsou vzácné – takovou výjimkou býval třeba pořad Cizí slovo poezie již zmíněného Jiřího Dědečka. V Třistatřicettrojce – nebo aspoň v jejím 85. dílu – se literatura s televizním zpracováním bohužel mýjí. I když možná jsem jenom škarohlíd.

Štěpán Kučera

Náhlé neštěstí

Náhlé neštěstí dramatičky Daniely Fischerové je třetí inscenací poměrně nedávno vzniklého Divadla v patře. U zrodu komorní karlovarské scény stála herečka Lucie Domesová. Nové divadlo působí v prostorách Klubu Paderewski, a ačkoliv nemá k dispozici žádné záklusní zázemí, snaží se od počátku i ve ztížených podmínkách profilovat jako scéna pro náročnější publikum. Přestože se uvedlo zdánlivě protichůdně úspěchem na pardubické přehlídce Divadlo smíchu s představením složeným z veseloherních aktovek Georgese Courtelina a Georgese Feydeaua, jeho další dramaturgická linie směřuje ke komplikovanější výpovědi o světě prostřednictvím titulů, které mezi divadelníky k oblíbeným a hojně frekventovaným jistě nepatří. Takovým je i v pořadí druhý titul – monodrama Josefa Topola Stěhování duší. Kromě zakladatelky nedisponuje divadlo stálým hereckým souborem, herce si najímá a na jednotlivých představeních spolupracuje s různými režiséry (Michal Przebinda, Karol Skladan, Radek Žák). K pevnému jádru patří dramaturgyně Jana Pithartová.

Divadlo v patře je častým hostem řady českých scén, mezi nimi také pražského A studia Rubín, kde mají diváci možnost zhlédnout inscenace Stěhování duší a Náhlé neštěstí. Komorní prostor Rubínu propůjčuje hře Daniely Fischerové odpovídající atmosféru. Ona (Lucie Domesová) a On (Libor Hruška) – chovanci psychiatrické léčebny – obklíčení ze dvou stran diváky hrají jako Niobé a Job o svůj osud a o svoji víru. Režisér Radek Žák dává prostřednictvím vyvážených hereckých výkonů vyniknout tragikomickému náboji mnohovrstevnatého textu. Divadlo v patře tak pokračuje i svou třetí inscenací v nelehké cestě – je otázka, zda se mu na ní podaří vytrvat ve městě, které zatím divadlu a kultuře obecně příliš nepřeje.

Nikola Richtrová

Daniela Fischerová: Náhlé neštěstí, režie Radek Žák, Divadlo v patře, Karlovy Vary, premiéra 10. a 13. června 2006 (pražská premiéra 20. června v A studiu Rubín)

BORATománie jako důkaz blbosti intelektuálů

v kufru, zesměšňování americké televize ani onanistům na ulici, smát se ale každému, kdo něco takového předvádí, mi nepřijde nutné. Viděl jsem totiž už pár jiných, kteří to všechno dělali *dobře*. Přirovnávat Borata či jeho majitele Sashu Barona Cohena k Monty Pythonům nebo k Peteru Sellersovi je jako dělat z Dalibora Gondíka nástupce Jana Wericha.

Jelikož humor je záležitost dobová, zdá se, že doba znovu pokročila ke vtípům blahých estrád Petra Novotného, kde stačilo říct „tchýně“, „Karel Gott“ či nejradši „prdel“ a bujará legrace byla na světě. Borat je nejsilnější tam, kde konfrontuje naše vlastní modly (multikulturalismus, toleranci) s věcmi, které je opravdu testují (rodinné fotky nahého mladíka u učitelky etikety, pytlík výkalů na večírku tolerantních multikulturních liberálů, sýr „přímo od manželky“ v ústech kongresmana). Většinou se ale spokojuje s prostou buranskostí (naháči v hotelu, líbání lidí v metru). Sedmdesát z osmdesáti minut jeho superkomedie je tak nuda. Ne něco budícího šok a pohoršení u mravokárných pokrytců, prostě nuda.

Borat nebo seriál South Park jsou zřejmě předzvěstí nové vtípnosti, ve které se (na rozdíl dejme tomu od zmíněných Monty Pythonů nebo od Simpsonových) intelektuálové už nesmějí tomu, že někdo zvrací ve vtípné situaci, ze vtípného důvodu nebo vtípným způsobem, smějí se prostě tomu, že někdo zvrací. Zdá se, že je jim humor à la Tele Tele stejně blízký jako tolik opovrhovaným divákům Novy, jenom se k němu musí přidat špetka rebelské politické provokace, aby to mělo šťávu. Nejlepší takové provokace, se kterou všichni souhlasí, aby to náhodou nebylo spojené s nějakým skutečným nebezpečím (kdo by dnes hájil Bushe?).

Přestože je tenhle nový humor skoro náboženský (nacházet důvod ke smíchu v každém prdnutí, penisu a vyslovení slov „kurva“, „vagina“ či „cikán“ chce jistý druh osvícení), pořád ještě jsem mu nepřišel na chuť. Naději, že nejsem sám, ve mně vyvolává fakt, že v zaplněném sále kina, kde jsme na Boratovi byli, se náznak smíchu během celého filmu ozval opravdu jen třikrát. Sál, v kontrastu ke zřejmě všem ostatním sálům, v nichž seděli Boratovi internetová vzývači, skutečně „neřval celou dobu smíchy“ anebo jsem hluchý. Chci proto všechny, kteří mají rádi Simpsonovy, ale South Park je moc nebere, varovat: nevyhazujte za Borata zbytečně peníze. Jestli se chcete hodinu a půl nudit, počkejte si na levnější verzi na pirátském DVDčku.

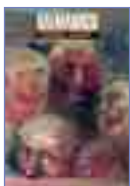
Štefan Švec

Netoví i nenetoví filmoví recenzenti se můžou zbláznit blahem, diváci v diskusích s nimi z osmdesáti procent souhlasí a film *Borat, Nakoukání do americké kultury na obědnávku slavných kazašského národu*, se zvolna stává komedií roku, div ne desetiletí, století, tisíciletí... Čeho je to důkaz? Toho, že humor umřel. Borat je (abychom ho decentně zhodnotili) ta nejnudnější sračka, na kterou můžete příští měsíc do kina jít. Slovy jednoho z osvětenějších internetových diskutérů: je to milion sedmá variace na téma buran ve městě, ve které se objeví dohromady tři vtípné momenty, z nichž ten nejlepší je nadšený proslov o irácké válce před publikem amerického rodea. Zbylé dva se dozvíte předem v recenzích. Gró Boratovy vtípnosti se ničím neliší od prdící, krkavé, smradlavé, nahaté a nevěrohodně buranské poetiky Tele Tele nebo zvířecích eskapád Jima Carreyho. Ať se tomu směje, kdo chce, ale recenzenti dobrých periodik to dřív nedělali. Nemám nic proti dalším a dalším důkazům toho, že Američané jsou idioti, proti neko-rektnímu humoru, skryté kameře, slepicím

Jan Šebelka

Před obědem

Kalmanach 2006/2007

Na skráních mu
vyskočily provazce žil
a šlachy na krku se
vyostřily do podoby
šavle. Ozval se
potlesk. Lidé zařvali
nadšením. Tři
mládenci se mlátili
do stehů a váleli se
po stole. Drobné
pršely na Dianin stůl
jako průtrž mračen
a Karel je obratně
házal do té pivní
studánky.

Nebylo ještě poledne a v zahradní restauraci si nebylo kam sednout. Pivem pocintané stoly se ježily návštěvníky, jejichž sociální struktura byla, jako každý den, typicky pivně demokratická. Studentky k nakousnutí, důchodci s krvavými očima, opálení sportovci s tenisovými raketami, dáma s mladičkým krásavcem, několik hluchoněmých a jeden známý dětský lékař.

Byla to klidná sešlost. Každý trpělivě vystál frontu na svého napěněného kamaráda a výčepní, robustní mladík s pinglovským knírem, se žoviálně usmíval. A jak by ne! Po delší době vylezlo z mraků sluníčko a konečně to vypadalo na dobré, ničím nerušené obchody. Ještě nemusel uklízet pozvracené záchody a ani marijánku nosem nenásal.

Ale nic netrvá věčně, ani láska k jedné slečně, jak říká staré přísloví a pan Suchý, natož klid v hospodě. Ten jde k lásce jako aprílové počasí ke gotické katedrále!

„Dámy a pánové! Jsem Diana – hadí žena!“ vykřikl asi padesátiletý chlapík a vyskočil sounož na židli: „Vystupoval jsem ve všech známých cirkusech. Znají mě po celé Evropě! Dámy a pánové, jsem hadí žena Diana!“

Lidé zvedali překvapeně hlavy od piv, párků a rozhovorů. Několika milovníkům podobných scén blesklo v očích předtuchou

dobré zábavy. Někdo z nich také vykřikl: „Snad hadí muž – ne?“

Chlápek na to nic nedal a pokračoval: „Jsem Diana, hadí žena! Vystupoval jsem v cirkusech Humberto, v baru Tabarin a pařížské Olympii. Patřím do rozvětvené rodiny Kludských. Dámy a pánové! Co tady uvidíte, to vidělo obecnstvo ve všech evropských metropolích!“

„Tak přestaň kecat, vole, a něco předved!“ ozval se jeden mládenec s půvabně vytetovaným nápisem na krku: Zde říznout. Ovšem v řeči francouzské.

„Velice rád, vážení. Dámy a pánové, jsem hadí žena Diana...“

„A pěkně ukecaná!“ křikl kdosi.

„Vystupoval jsem v Londýně, Paříži, Bruselu a Moskvě. Byl jsem se svým číslem i ve městě milenců – Veroně. Dámy a pánové, jestli se vám bude představení líbit, vhodte do připraveného püllitru nějakou tu maličkost!“

Hadí žena Diana vyskočila křepce na stůl. Diváci, kteří by vzadu špatně viděli, se postavili.

„Dámy a pánové! Nyní si dám nohu za krk. Že to dokážete také? Tak prosím! Opakujte po mně,“ vybídl hosty drobný chlapík. Pomalu začal zvedat nohu a současně s tím předkláněl hlavu. Bylo to neskutečné. Uprostřed zahradní restaurace stál na stole postarší hubeňour, kterému se zvedala levá

noha jako na špagátu. Všechny obličeje se k němu otáčely jako slunečnice za sluncem. Hadí žena si ťukla kolenem do čela, trochu si pomohla rukou a šup, bylo to!

Ozval se nesmělý potlesk. Tři mládenci nedaleko jeho stolu se hlasitě rozesmáli. Byl to pohled k popukání. Usmívající se Diana stála vypjatě na jedné noze a druhá jí čněla za hlavou jako heligón. Kolem nastaveného půllitru zacinklo několik drobných.

„Dámy a pánové!“ oslovil přítomné chlapík, kterému dělalo malé problémy nohu vrátit do původní polohy, „to byl teprve začátek našeho show. Nyní vám předvedu číslo, s kterým jsem slavil největší úspěchy v Alma-Atě při celosvětovém setkání gumových jedinců. Dámy a pánové! Dianino kolo! Karle, sbírej peníze!“ oslovil svého nenápadného společníka.

Karlovi se rozkmitaly ruce jako pacičky mechanických hrábí. Jeho kolega na stole tančil rukama twist a pomalu se při tom prohýbal dozadu. Prořídle zuby cenil v opilý úsměv, pleš se zvolna blížila k pocintané desce stolu. Špičatá kolena. Virbl! Z davu se každou chvíli ozvalo uchechtnutí. Hlava hadí ženy se lehce dotkla stolu, ale nezastavila se a pokračovala v pohybu po kružnici. Zdálo se, že Diana opravdu nemá páteř. Lidé zahučeli nehraným obdivem.

Po několika vteřinách se chlapíkův žabí obličej objevil mezi zaprášenými polobotkami. Na skráních mu vyskočily provazce žil a šlachy na krku se vyostřily do podoby šavle. Ozval se potlesk. Lidé zařvali nadšením. Tři mládenci se mlátili do stehů a váleli se po stole. Drobné přšely na Dianin stůl jako průtrž mračen a Karel je obratně házel do té pivní studánky.

Diana se zhoupla na bříše a vyskočila na nohy: „Dámy a pánové! Nepodá někdo hadí ženě doušek pro osvěžení?“

Proč ne?!

Před cirkusákem se objevilo čerstvé pivo. Chlápek se posadil na stůl, uchopil půllitr oběma nohama a tak ho do sebe obrátil na ex. Lidé tloukli sklem o stoly, rachotili židlemi a tleskali.

„Tak pánové,“ zakročil vrchní, „myslím vy, vy dva komedianti – seberte se a vypadněte. Prachy si vezměte i se sklem a ven. Šup!“

„Máro, co blběš? Vždyť je to sranda!“

„No tak, pane vedoucí, nechejte je tady...“

Jenže výčepní byl neoblomný. Ti dva narušovali jeho představu klidných opiček. „Padejte, padejte. Já tady nepotřebuju žádný cirkus!“

Lidé si zklamaně sedali a dvojice obstarožních umělců se pomalu loudala pryč. Rozkročený výčepní s prázdným půllitrem v natažené ruce a ti dva odcházející se svěšenými rameny, to vše připomínalo biblické vyhnání Adama a Evy z ráje.

Na nedaleké refýži tramvaje se však hadí žena Diana otočila: „Dámy a pánové! Ať jsem byl kdekoliv ve světě, v Helsinkách nebo v Žatci, vždycky jsem své představení dokončil. Dámy a pánové, následuje vrcholné číslo mé kariéry: Chodící krab! V Paříži si při tomto kousku rvaly ženy večerní róby.“

Gumový chlapík usedl na zem a dal si opatrně nohu za krk. Pak k ní pomalu, a se značným úsilím, přidal druhou. Povedlo se! Lidé z restaurace již byli dávno znovu na nohou a spěchající dav kolem něj se udiveně zastavoval. Mužík se zhoupl, ruce si strčil pod zadek, lehce hekl, nahlas si pšouknul a zvedl se na ně. Bylo to ohromné! Lidé doslova šileli. Hadí žena Diana chodila po refýži a nohy jí trčely jako dva nepodařené dančí parohy. Opravdu – chodící krab.

Přijela nacpaná tramvaj. Třem mládencům vytryskly slzy smíchu, když uviděli obličeje lidí za jejími okny. Leželi jeden na druhém a lapali po vzduchu.

Krab se najednou zvrátil na záda a zařval: „Kurva – heksnšus!“

„Co je, co se stalo?“ ptali se lidé vzadu v restauraci a stoupali si na špičky i židle.

„Chytil ho heksnšus!“ neslo se davem a smích, průvodce této zprávy, se valil dozadu jako lavina.

„Chlapi!“ oslovil Karel přítomné a odložil plný půllitr drobných na chodník, „máte někdo telefon? Bez doktora se z toho nedostane...“

Záchranka přijela brzo. Dav kolem hadí ženy jen nerad ustupoval. Zřízcenci vytáhli nosítka a kdosi zavtipkoval, že je nebudou potřebovat. Byl to dobrý postřeh, neboť dva saniťáci si s tím klubkem zamotaných hnátů opravdu nevěděli rady. Pokoušeli se Dianu vzít do rukou, ale neustále jim vyklouzávala a padala na zem.

„Tak ho tam dokutálejte!“ poradil někdo. V tu chvíli již byli lidé docela podroušeni smíchy. Dav kolem houpl a tramvaj, která tam ještě stála a nemohla odjet, zuřivě cinkala. Cestující v ní nechápavě pozorovali to absurdní divadlo, které by nevymyslel ani sám Eugen Ionesco.

Konečně se popařilo cirkusáka dostat do sanitky. Ještě než za ním zabouchli dveře, stačil křiknout na kamaráda, aby nezapomněl na peníze.

Kasička ležela převrácená na chodníku. Karel ji zvedl. Na jejím dně se zatřpytil přilepený dvacetihaléř. Záchranka spustila houkačku. Starý komediant se kolem sebe rozhlédl. Lidé odvraceli oči. Držel půllitr štítivě v ruce, díval se za uhánějící sanitkou a udiveně breptal: „Voni nám ty prachy ukradli, Diano, voni nám ty prachy ukradli...“

Stanislav Černý básně

Stanislav Černý (1984, Šternberk)
svoje básně zveřejnil
v Zeleném peří Mirka Kovářika,
v časopisech Těžko říct a Psí víno,
na internetových serverech
(Písmák, Totem...) a na několika
autorských čteních. Získal druhé
místo v soutěži Literární cena
Vladimíra Vokolka.

...

Trčí samé poznání, když vzdáváš se od bližního k sobci. Imago,
tvé maso... vysvětluje srdíčko jak na dlani. A chlopněmi mluv.
Lepší mlčet vraždu, nežli lajdat smrt a liskat tělo kecý.
Chtěl jsem říci, kdo z nás viděl vyoranou myš? Pod narkózou
moci nebo nemoci si držím pevnou nohu, a nemusím stát.
Neuslyším ale.

...

Neštěstí nechodí nikdy samo. A tak když se spatří v Tobě,
do ňader se zardí - uhýbáš jí pohledem. Mě raní!
Každá jste mě ranila. Chtěl jsem sdílet Vaši kůži,
asi jako tání, úpěnlivě plísnit kletbu.
Neštěstí nechodí nikdy samo, my chodíme s ním
a o žebrácké dlani, s dobrotivým pohledem a -
nevíme jak - žijem.

...

Psával básně horečně i zvolna jako ve snu a zpravidla
obráceně k záměru. Jakoby se do nich drala máti - ty pak máme nejraději.
Protože jsou ne stvořené, nýbrž vzniklé. Jedna dvě a natruc.
Jako mladoch jsem nevěděl, jestli svedu pomilovat.
Zdravas Maria, milostiplná, bez poskvrny jako my.

• • •

Chtěl bych se zas narodit, právě teď –
nepřestávám vědět houby o jediném kraji,
do něhož se vrátím... Zastavil se mezi dveřmi
v průvanu a zapomněl, co mu chtěli a jestli ho volali.
A protože zabouchnutí ve veřejích a spadení obrazu
jsou znamení z hůry, odpusťte mu nerozhodnost,
kterou žasne, aby žasnul – zůstává na ráně. Říkejme mu Výmyslo –
závistivě projímá se nad náručí s háčkem,
v níž by se chtěl špinit.

• • •

Na konci léta se probouzím do zimního spánku –
ani ryba, ani rak – a pohřešuji lože. Vždy mi bylo líto –
stejně ryba, jako rak – zůstaly mi moje oči.
Ne pro slzy – pro blízkost a sprostotu.

• • •

Ani jsem se nenadál a už tu stojím – zrada!
Jenom nevím, jestli už mě proto berou, nebo zda se kvůli tomu
vzali moji rodiče. A jestli se ustrnuli. Ale to je o ničem.
Můžu se jen bránit chatu nebo sbírat tmy hlasův jak neshírané mléko
a pak z něho tučnět. Z nenadání tu teď stojím
i s vražednou důvěrou. A polykám andělíčky. Nada!

• • •

Nenávidím mládí, ale v každé práci
vnucuje se črta. (Nastojte to – měla* radost z mojí hrubky,
nebo když se nezná, tak je na mě jako ras. Nikolivěk užíváme,
nikolivěk pijem, nikolivěk roztáčíme
dlouhověký příjem.)

• • •

Na co jsem to chtěl myslet? nechalo se na hlavě.
Býváme tak roztržití, že nakonec těsní –
řev který nikdo neslyší jen já nad kotlinou města
pluje jako mraky za mým oknem v poschodí.
I bez chleba slov. Mohli bychom říci, že nic proti ničemu –
koncipuješ, šume! Avšak můžeš umřít ještě
v neztlumeném koutku (strohu, močálu, lesa...
mastnoty, kouření, stresa). Co já jsem to jenom chtěl?

• • •

Umíte si představit, že mám právě sex – vidím, aniž dýchám.
Já si Vás teď představuji. Mravenci si u vědomí už chovají mšice,
ale co když mravkolev, ta součást? Trvám na tom –
lust mě vlní jako plech, slastí se mi kroutí prsty.
Kéž mě bere haruspex – já
odcházím ten pokoj... Někdo se mě ptá:
Jen aby to k čemu bylo! Já povídám: Kdo jinému jámu jámu,
sám si do ní mamut kaput. Potkávám si k němu.

• • •

V Pákistánu budou muset přečkat zimu ve stanech.
Ve škole se střílí – nestihneme ani to.
Je brakičnost taková, že za našimi zády,
dokonce až pod stolečkem zraku. Bohoslužba –
já jim dám! Tirádový dům a tirádovou práci, naděje je v děcku.
Je-li logika vyplývání, sloveso je dílo a dílo je sloveso!
A jméno je Vraťmitvar.

• • •

Maminčina matička byla pro nás děti baba,
říkala nám: Necigaň! Ale už jsem mrknul.
Jenže mi to připomnělo, že matčina teta
neměla prý slzy: V sumerštině Eden – poušť.
Stejně jako laguna. Psali v Blesku. –
Sviť nesvisle ať se vrtí, dva berani, protivně,
pomaličku pomali, aby světlo křesali.
Jsme s partnerkou* současníci, prý nám při tom
chraští kosti. Zlé i nezlé jazyky.
Pomaličku pomali, aby světlo křesali.

• • •

Byla to noc s papíráky do spaní, pokaždé když zafoukalo –
holá, holá noc. Taktak jsem se vzbudil
a něco tím zablikalo, zhaslo. Něco mě tam volalo
zrovna, když jsem nemoh usnout – ticho byla věc.
Začalo to vzpomínkou – vzpomínkou, no jistě. Na jakousi klec,
volání do temnice: I vínová muška vnuká,
když je přímo u žárovky, stín. Ale přivři oči
a celé to zaskli – vítr právě ustal. Zase bude ráno.

• • •

Byla to noc s papíráky do spaní, pokaždé když zafoukalo –
holá, holá noc. Ale přivři oči a celé to zaskli, vítr právě ustal.
Zase bude ráno – ve dvě třicet textovka: Na co myslíš,
cože nespíš, trdlo moje milovaný. Že je dobrej básník,
ale blbě píše – nepřičetně k vážnosti. Já zas pořád pandám,
na otázku umřu. Kdo nemele recipročně a jestli jako bílkovina
budu schopnej (bez lipidů z lůna) práce. –
Když jsem znova nemoh usnout, taktak jsem se vzbudil.

• • •

Prdel se mi svírá, když na mě pán zírá – po veliké výtce
přichází mi prd. V uvrznutí do židle se dáváme dohromady,
víš přece jak, znáš to – abychom si byli putny, v nichž si vedem
(s ozvěnou) svou. Doma bez těch věcí, když na mě pán zírá.
Rozvívá se krásně, když jí lížu dásně.

• • •

Ani nelze odestát, co už u nás není – zpoždění a žít do
opuštěné noty. Samotěsný hlas. V reálu už není léto,
je podziměk bříškotřas a zas něco naráží tu bečku. Bať,
znovu něco bez Tebe tvůj sud a ty můžeš, jak jsi chud,
neudělat tečku. Zas je podzim – zas hled' nať!

Stanislav Černý básně

Kanály

(8)

RSS aneb Čtení mezi řádky

(24 dnů z listopadu 2006)

(8)

V Dobré adrese jsme přesvědčeni, že umění mění svou formu. Protože prakticky každý už dnes píše, maluje nebo na něco hraje, stal se skutečným uměním talent vybírat. Velkým dílem dneška je koláž. Jednu takovou, aktuální a pocházející z výhradně veřejných zpravodajských zdrojů, pro vás máme znovu i dnes...

Citáty z internetových médií nejsou redigovány, jen občas kráceny. Závorka označuje zkráceně zdroj (např. je-li zdroj ve tvaru www.aktualne.cz, píšeme jen aktuálně, číslo za zdrojem pak znamená den v měsíci, kdy byl citát uveřejněn).

Organizované
náboženství by
mělo být
zakázáno,
protože postrádá
soucit a vyvolává
nenávist...

Zajímavé experimenty s laboratorními potkany napovídají, že alkohol vůbec není vrah mozku, ale že ve středních dávkách dokonce paměti prospívá. (scienceworld, 2.) Rover Spirit nedávno „oslavil“ tisící den svého působení na povrchu Rudé planety. Je to víc než slušný výsledek od robota, jehož očekávaná životnost byla pouhých 90 dnů. (scienceworld, 2.) USA zveřejnily omylem návod na atomovku. (aktualne, 3.) Proč levice kamarádí s miliardáři a ničí střední třídu. (pavelkohout.blogspot.com, 4.) Vědci vynalezli hrnek, který si sám zamíchá čaj. (novinky, 6.) Rakouské silnice má chránit esoterik s mocnými kameny. (idnes 7.) Výsledky studie tak velmi pěkně ukazují, že na podněty, které pro nás mají potenciálně vysokou důležitost, reagujeme, aniž bychom si toho byli vědomi. (osel, 7.) Zajímavé by bylo také dokázat přeměrovat fotosyntézu tak, aby jejím produktem byla přímo elektrická energie (pokusy se dělají se špenátem). (osel, 8.) Organizované náboženství by mělo být zakázáno, protože postrádá soucit a vyvolává nenávist, říká homosexuální popová hvězda. (aktualne, 13.) ...jaké články v novinách má smysl číst... otazník v titulku článku vředycky znamená, že je článek pouhou spekulací, a čtenář ho tedy vůbec nemusí brát vážně. (blisty, 14.) „Válka proti terorismu“ je značně mlhavý pojem, který v posledních letech umožňuje libovolné zemi či zájmové skupině dělat, cokoli považuje za prospěšné. (blisty, 15.) ...v rozsáhlé studii Paradoxy bankovnic

tví roku 2015 říká, že budoucnost patří jen bankám, které pochopí své klienty. (ihned, 16.) Posádka vykázala ženu z letadla za kojenní. (idnes, 16.) „Coby rodiče jsme neustále bombardováni informacemi. Mnoho z nich si protirečí, takže už ani nevíme, co je správné a co špatné...“ (ihned, 16.) Izrael připravuje novou generaci zbraní, které použije v boji proti teroristům. S využitím nanotechnologie se vědci snaží zkonstruovat robota, který má velikost sršně, a dokáže pronásledovat, vyfotografovat a zabít svůj cíl. (lidovky, 17.) Porodnost je v České republice tak nízká... že už pravděpodobně nikdy nestoupne natolik, aby zajistila reprodukci obyvatelstva. Tedy že bude někdy taková, aby Čechů neustále neubývalo. (aktualne, 21) ...svět tvrdě směřuje od odlesňování k zalesňování. (osel, 22.) Moskevská podzemní dráha přepraví denně... také stovky toulavých psů. ...psi prý pochopili i režim podzemní dráhy - ví, kdy je největší špička a tedy je lepší se v metru necourat. ...nezanechávají v něm žádné nečistoty; i s „nutnými potřebami“ prý vybíhají nahoru na ulici. ...ví přesně, na které stanici chtějí vystoupit. „Uznávají princip: já tě neotravuji, ty mě neotravuj,“ řekl znalec. (aktualne, 24.) Jak tedy poznat, zda mé dítě není obětí šikanování? (...) Dítě přichází domů vyhladovělé, i když dostává svačiny a obědy má zajištěny. Nedokáže uspokojivě vysvětlit svá zranění. Vyhrožuje sebevraždou nebo se o ni dokonce pokusí. Tyto příznaky samy o sobě ještě nemusí mnoho znamenat... (novinky, 24.)

Vybral
Jakub Tayari

Bezpečnostní opatření

Podle na bílo přetřené Zelené knihy nalezené na podlaze chodby v červené zóně hnědočerné budovy Justus Lipsius v šedivém Bruselu, kde sídlí zcela bezbarvá Rada Evropské unie, představují nově zavedená zpřísněná bezpečnostní opatření na evropských letištích pouze první krůček velkého strategického plánu nazvaného „Cesta ke stále bezpečnější letecké dopravě“. Hrozby leteckých teroristických útoků se totiž Evropská unie rozhodla pomoci rázných opatření postupně vymýtit docela:

Listopad 2006 - zákaz přepravy některých věcí v kabinových zavazadlech, zejména vody, zubní pasty, parfému, řasenky, gelu, pleťového mléka, deodorantu, polévky či pěny na holení. Smyslem tohoto opatření je odstranit nebezpečí výroby výbušnin přímo na palubě letadla, protože trhavinu namíchané ze zubní pasty, pleťového mléka, polévky a pěny na holení jsou, jak známo, velmi rozšířené a zvláště nebezpečné. Taktéž přísun vody je třeba omezit, protože u dehydrovaných cestujících, kteří budou mít dost starostí sami se sebou, existuje menší riziko, že se pokusí o teroristický útok. Cena vody v bezcelní zóně je navíc podle průzkumů dostatečně vysoká na to, aby zneemožnila doplnění zásob vody u sociálně slabších teroristů.

Listopad 2007 - zákaz přepravy veškerých kabinových zavazadel. I přes důkladné kontroly se mohou v kabinových zavazadlech skrývat předměty potenciálně nebezpečné, s nimiž mohou cestující na palubě

zcela volně manipulovat, a let tím ohrozit (například tlusté knihy, výbušné dokumenty atd.). V mnoha kabinových zavazadlech je navíc takový nepořádek, že ani po trojím zrentgenování není možné se v jejich obsahu vyznat. Z preventivních důvodů je tudíž nutné cestující od zavazadel zcela oddělit. Rovněž tak dojde ke zkrácení čekací doby u bezpečnostních kontrol a k úsporám nákladů na pořízování rentgenových přístrojů.

Únor 2009 - zákaz přepravy cestujících v oblečení s kapsami většími než 5x3x1 cm. Současný stav, kdy má každý cestující na svém oblečení nepřehledné množství různě velkých kapes, je z hlediska bezpečnostních kontrol neudržitelný. Proto bude stanoven maximální přípustný počet kapes na cestujícího (5), jejich maximální rozměr (5x3x1 cm) a jejich umístění (pouze na lící straně oděvu). Toto opatření by rovněž mělo napomoci oživení evropského oděvního průmyslu.

Září 2009 - povinnost cestovat se zašitými kapsami. Jde o volné pokračování předchozího opatření. Cílem je zajistit, aby cestující nemohli s případným nebezpečným obsahem svých kapes během letu manipulovat. Zároveň se tím zabrání i zvýšení nezaměstnanosti v důsledku zrušení rentgenových kontrol - tito pracovníci se budou moci requalifikovat na přeměrování a zašívání kapes.

Srpen 2012 - povinnost cestovat naboso. Boty a ponožky, jak známo, mohou mít smrtící účinky a je nutné počítat i s tím, že zbavení jiných prostředků mohou se tero-

Honzy Hanzla

Sex!

Vraždy!

Plyšáci!

Podobrazník...

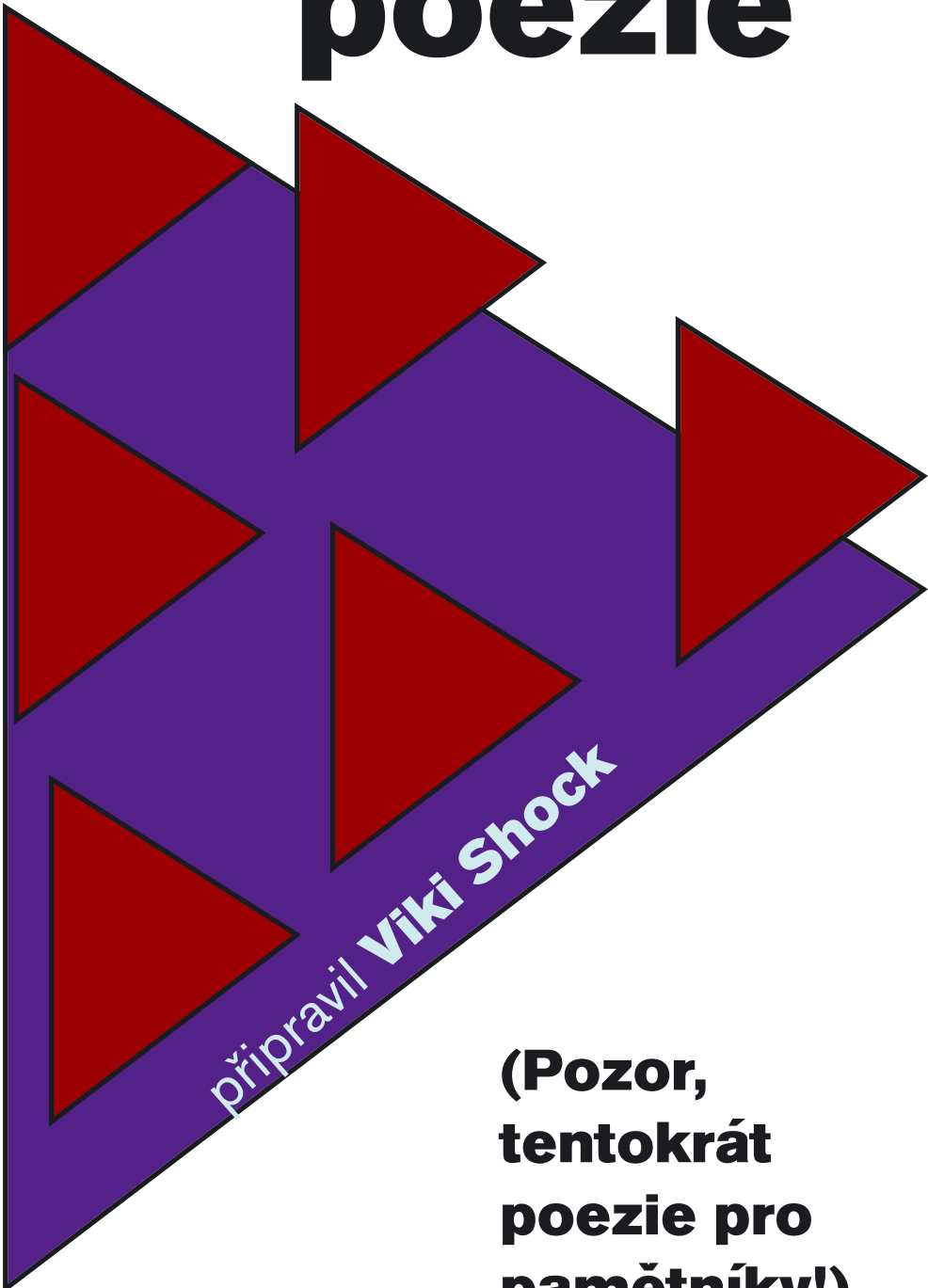
Den poezie

risté uchýlit i k těmto přízemním chemickým zbraním. Před nástupem do letadla budou cestující procházet malým brouzdalištím (podobně jako na plovárnách), aby si nohy umyli. Cestující cestující v turistické třídě si budou nohy omývat ve studené vodě, pro pasažéry business class bude připravena voda teplá.

Květen 2015 – povinnost cestovat ve spodním prádle. Je dokázáno (podrobněji viz například díla Agathy Christie), že účinnou vražednou zbraní může být i prostá košile nebo kabát, o turbanu ani nemluvě. Proto je z bezpečnostních důvodů naprosto nezbytné, aby tyto potenciálně nebezpečné oděvy byly před vstupem na palubu odloženy. Aby se zabránilo pašování drobných nebezpečných předmětů ve spodním prádle, budou muži moci cestovat ve slípech o maximální velikosti 52 a ženy v podprsence nejvýše o velikosti 2.

Červenec 2017 – povinnost cestovat bez oděvů. Na cestě k zajištění bezpečné letecké přepravy jde o nezbytné pokračování předchozího opatření, jakkoliv lze možná očekávat individuální projevy nevole. Je třeba si však uvědomit, že bezpečnost všech stojí výše než nahota jednotlivce. V business class nicméně bude dovoleno rozdávat zvlášť ostýchavým cestujícím fiové listy, pro jejichž produkci bude v rámci Společné zemědělské politiky zvýšena příslušná kvóta.

Leden 2020 – povinnost cestujících zůstat na letišti. Letadla létají bez cestujících, letecká doprava je absolutně bezpečná.

připravil Viki Shock

**(Pozor,
tentokrát
poezie pro
pamětníky!)**

Volání moře

Já musím dolů nazpět na moře,
na širé moře a v mraky,
a vše, co bych chtěl, je štíhlá loď
a hvězda ji řídící v dálky
a pevné kormidlo a svištění větru
a bílých plachet chvění
a šedá mlha na tváři moře
a šedé rozednění.

Já musím dolů nazpět na moře,
přílív se zvedá a volá,
divoce volá a jasně volá,
srdce mu neodolá,
a vše, co bych chtěl, je větrný den
s bílými rychlými mraky,
a letící tříšť a rozvátá pěna
a rackům naslouchati.

Já musím dolů, znovu na moře,
v toulavý cikánský život,
na cesty racků a na cesty velryb
a v řezavých větrů hvizdot,
a vše, po čem toužím, je veselý příběh
o tuláku, který se smál,
a klidný spánek a sladký sen,
když dlouho jsem ve službě stál.

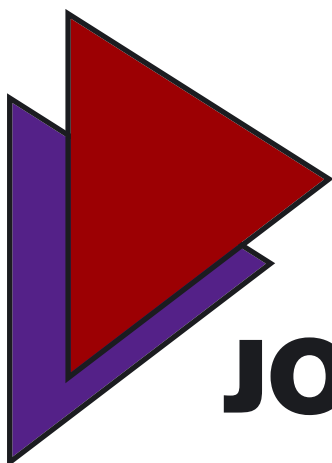
Smějte se a buďte veselí

Smějte se a buďte veselí, neb zpěv vnáší
do očí zář,
nebo lepší je svět a krásnější, když bijete
zlu přímo v tvář.
Smějte se, neb život krátký je a malá je
života číšť,
smějte se a buďte velkými, neb velká je
člověka říšť.

Smějte se a buďte veselí – a vzpomeňte na
starý čas,
kdy Bůh stvořil zemi i nebesa, neb radost měl
z rýmů a z vás.
Stvořil je tak, že naplnil až po kraj
své radosti číšť,
své nádherné radosti země i hvězd,
jíž neplnil nebeskou říšť.

Takto se směj a zhluboka,
z modrého poháru pij!
Přidej se k jasnému zpěvu hvězd,
letících kol tebe: žij!
Směj se a pracuj a bojuj a pij z vína
těch pozemských krás,
jež jako znak boží radosti
jsou stvořeny k potěše nás.

Smějte se a buďte veselí, než skončí
váš tanec a tón,
smějte se, pokud vám hudba hřmí a
dokud zní života zvon!
Smějte se a buďte veselí, jak bratři jichž
jeden je rod,
již sešli se na chvíli v hospodě,
kde čeká je slavnostní hod.

ZAPOMENUTÝ BÁSNÍK JOHN MASEFIELD

Láska kapitána Strattona

Eh – někteří milují červené víno – a někteří milují bílé,
nebo jsou celí pryč do tance, když měsíc svítí bíle,
leč jenom rum, když piješ rum, užíváš správně chvíle,
míní starý statečný kapitán Stratton.

Eh – někteří milují francouzské víno a někteří zase to z Španěl,
a jiní si myslí – ti hlupáci – že každá holka je anděl,
leč já mám rád rum – jamaica rum (kdo by ho proto haněl?),
říká starý statečný kapitán Stratton.

Eh – někteří milují lilii a někteří milují růže,
leč já jsem pro třtinu cukrovou, jen ostrov Jamaica může
vydati květ, který ucítí má bronzová na nosu kůže,
říká starý statečný kapitán Stratton.

Eh – někteří milují housličky a někoho těší zas zpěv,
a jiné zas obratné řečičky, čímž lákají srdce svých děv,
leč ústa jsou dělána pro korbek a jenom rum čistí krev,
míní starý statečný kapitán Stratton.

Jsou někteří posedlí do karet a jiní jen v tanci se točí,
a někteří jsou pro rudé rty a pro krásu ženských očí,
leč jen litr pravého jamaica, jen to je, co se mnou točí,
říká starý statečný kapitán Stratton.

Někteří, již dobří a zbožní jsou, ti myslí, že je to hřích
nechat kolovat sklenice a roztáčet dolary v nich,
já však jsem u sklenky pro shodu, k čemu mám žít jak mnich?
říká starý statečný kapitán Stratton.

Eh – někteří, co chodí v hedvábí, jsou mizerné darebné roty,
a jiní, co vyhlíží poctivě, lotrovské, zkažené sloty,
já proto piju počestně – a umru – na nohou boty,
jako starý statečný kapitán Stratton.

Vidění

Pil jsem mnoho, rudé víno, pak jsem viděl bílý zjev
v kraválu a hluku ulic přístavních, kde bouří krev,
bílá lady tichých zraků, s hlasem, který zlatem zní,
bílé ruce, jež jsem líbal, její pozdrav poslední

zněl mi v uších. Světých vlasů zasněvila zlatí zář
ráje dávno ztraceného, kynula mi něžná tvář
jemným hlasem dávné lásky, odpuštěním dávných vin,
a pak zhasla v temnu ulic, černé tmy a do hlubin

tmavé noci. Tak jsem vyšel, tak ji hledám
ve tmě ulic ztracených; na hlas teplých hospod nedám;
osaměl jsem; rudé víno znovu volá bílý zjev
v kraválu a hluku ulic přístavních, kde bouří krev.

Osobní

V pusté, chladné, vlhké noci
hospody jsem minul zář,
hráli sladkou, starou píseň
její tón mi dýchl v tvář.
Smála se, jak list se směje
tichým větrem v haluzích.
Sevřela mi srdce v těle
vzpomínkou; zrak slzou zjih?.

Vzbudila dny dávno zašlé,
pro mne navždy ztracené,
šťastné dny ve starém domě,
než jsem poznal moře zlé.
Kde je ona zář a teplo,
kde je vše, co měl jsem rád?
Vyrazil jsem v pustou cestu,
v tvář mi šlehl moře chlad.

Píseň poutníka

V mém srdci bouří vítr, v mých patách plamen hoří,
jsem ubit prachem ulic, hladovím po svém moři,
jsem znaven kolejemi, tlačí mne cihly, kámen,
chci tam, kde starý Atlant útočí divě na zem.

Ó půjdu, prchnu, prchnu, opustím ulic hluk,
kde přední plachta bije v lanoví; tvrdých ruk
kde kamarádi točí rumpálem kotvy lan,
kde příboj věčně nese pozdravy světa stran.

Až uslyším hluk větru, chechtání racků tlup
a šplouchavých vln náraz v rezavý lodní trup
a drsnou píseň mužstva a rachot tvrdých lan,
tu moje srdce pozná, že je mu domov dán.

Oh, znavily mne cihly, mé srdce choré je
a touží po zelené říši, kde okřeje,
po říši Moby Dicka – jenž pryč od řvoucích kol,
v mých patách plamen hoří, v mém srdci bouře – bol.

John Masefield (1878–1967),

anglický básník a spisovatel.

V útlém věku mu zemřeli rodiče,
a tak se již v šestnácti letech vydal
na moře. V New Yorku pracoval
nějaký čas jako hlídač či vyhazovač
z baru, pak se zas vrátil do Anglie.

Právě při námořních plavbách
u něho propukla kromě mořské
nemoci také poezie, díky níž to
nakonec dotáhl až na dvorního
básníka. Tento post zastával od
roku 1930 až do roku 1967. Výše
uvedené verše v překladu Antonína
Cekoty pocházejí z knihy Volání
moře (Zlín, 1938), kterou jsem
nedávno zakoupil v antikvariátu
v Opatovické ulici. O jiných
Masefieldových publikacích
v češtině mi není nic známo. Pokud
o nich víte, můžete mi napsat na
vikishock@centrum.cz.

ŠÍLENÝ BÁSNÍK

VALTR ČERNÝ

blázinec na prahu
metropole

ostrove zapadlých snů
skleníku šílenství úrody
výkřiky prosebných rtů
výčitko do oken přírody

řadu let
osud jsi koval
řadu let
v klíně mne choval
hněť jsi mě
do nové života role
blázinci na prahu metropole

bylo nás tisíce tři
v pevnosti
kam slunce nezáří
svedli jsme s rozumem při
rozsudek dali nám lékaři

bylo nás tisíce tři

kastrován rozum
zbylo jen torso

bylo nás tisíce tři

smutné a ubohé korso

vykřičník přírodě
výčitka bohu
dva až tři tisíce
živoucích hrobů

dva
až tři tisíce
šílenství pole
v blázinci na prahu metropole

morphium

kreslila sítnice
obrazy bizarní
shořely lékárny
vymřela ulice

v obrovské rozměry
makový květ
rozkvet
a opojil
vesmír i svět

škrtnut je pravěk
zcizil se přírodě
morálce
zákonům
člověk

dvě oči zděšené
dvě oči vytřeštěné
imaginace

bulváry
tratoáry
uličky
mění se v bludičky
halucinace

nohy se boří
do prahu hrobů
hrdlo je vyprahlé
a ruce z kovu

fantomů ražba

rachotí dlažba

metropol bič

zkáza
a přeludy

a dole
hořejí požárem
maková pole

marie kající

marie byla čistá
marie byla prostá
neznala lásky květ
znala jen krista
a co jiným bída vzala
marie dala

rozdala všechen šat s těla
rozdala vše co měla
všem
chudým i bohatým
kdo přišel

bila se v prsa
a říkala
jsem přehříšná
marie kající

a v prosinci
když spadl sních
odvezli marii v dům duší nemocných

již deset let
marie trpí svůj hřích
éterem fantomů okultních
bolí své hřích
trpně jim věří
šeptá je sochám u kostela dveří
k nímž denně chce jít
sebe obvinít
marie kající

že hříšnou je ženou
jež nemá žít

když rodina plačící
žádala lékaře o radu
tu v nálezu zaškrtil suše
že chorá je duše
a z indexu diagnos
vytáhl los
melancholie

neb dáti i košili
lze jenom tehdy
když rozum se uchýlí

cocain

běžel jsem ulicí
za hromu a deště střel
tančily nevěstky s vichřicí
divné jsem přízraky zřel

jazzbandy z kaváren
píšťaly továren
z hospody aristony
radia ampliony
v synkopech řinčely sbor

cocain cocain cocain hydrochlor

obrazy vystoupily s návěstí
tančilo václavské náměstí
kloboučky na tyčích telegrafů
figury na plátnech biografů
v synkopech křičely sbor

cocain cocain cocain hydrochlor

lidé

pavilon S
v den
kdy práci se dopřeje sen
a bídě lze dát trochu radosti
že pánem je
jenž nemá starosti
propouští sborem
s příslušným doprovodem
bohu se poklonit
projít a pomodlit
několik sdílných
kreténů imbecilních

nemohly vybájit severní fjordy
tak bizarní
zkreslené
groteskní troldy
s obrovskou hlavou
na nízkém trupu
a dětskými nesmysly
v defektním chrupu

život je triviální

přírodě též se vše nezdaří
a často i člověka zkýčáří

psychopat se žábou

pavilon P
 srdce a akropole
 blázince na prahu metropole
 uložil do svého chtivého klína
 v červenci
 po rose rána
 nového syna
 chudáčka jana

chorobné představy prasměšných kroků
 hnětly mu arcichléb širého roku
 jež rozdával sobě i nám
 bohatě
 nešetřil divných těch dáreků
 chudáček jan
 z baráčku na krejčárku

považte
 přátelé drazí
 říkával jan
 já už teď nejsem na světě sám
 v břiše mám zvláštní promenádu
 dva pulce
 a žábu
 ti nechtějí po dobrém ven
 a v břiše mi kuňkají po celý den

po této sentenci bouřil vždy smích
 jen jan se třás hrůzou
 byl rozechvělý
 tich
 a divnýma očima probodl svět
 nakreslil prstem otazník
 naslinil ret
 a tajemně šeptnul

já již byl mrtev

tenkrát mě z hrobu vzali
 na čtyři kusy rozsekali
 a
 tehdy jsem otázku vzal

nu
 a co dál

uprskl zlostně

nevíte
 inu
 z hrobu jsem vstal
 a proto mě žena
 již měl jsem tak rád
 namlouvá že jsem psychopat

domluvil

ztich
 a zesmutněl smích

jak začal
 tak vznik
 a na očích mlčících
 nakreslil otazník

dopsáno

a chci jenom říct
 že viděl jsem napsáno
 a vidím stále
 tak jako dnes

d e m e n t i a p a r a n o i d e s

někdy je směšnou
 a křiklavou frází
 někdy zas smazanou
 rozplzlou sazí

je
 bude
 bylo
 nebylo

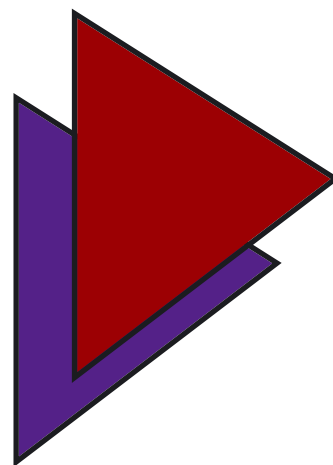
žije se často jen
 aby se žilo

postačí průvod
 dětinsky sdílných
 kretěňů imbecilních

něco však přece jim závidím
 že neumí myslet

a tehdy si zapláčl
 tehdy se zastydím
 že žiji jen proto
 že žítí musím
 ač na vše pliji
 a vše si hnusím

Valtr Černý, s největší
pravděpodobností Karel Valtr
Černý (1892–1945), divadelní
a posléze i filmový herec
a divadelní režisér. Roku 1926 se
jako morfinista zdravotně a morálně
zhroutil a léčil se devět let
v Bohnicích. O sobě a o svém
léčení pak napsal román Případ
herce Haltera. Výše uvedené texty
pocházejí ze sbírky Blahoslavený
člověk s podtitulem Kniha pravdy
života choré duše (Praha, 1933),
na niž mě prvně upozornil
psychiatr, básník a nakladatel Aleš
Pech (1957–2002) a již mi posléze
k ofocení laskavě zapůjčil jeho syn
Štěpán Pech. Další exemplář této
sbírky jsem zakoupil nedávno
v antikvariátu v Růžové ulici. Pokud
máte nějaké další informace
k Valtru Černému a jeho tvorbě,
můžete mi napsat na
vikishock@centrum.cz.

Pro první kategorii duševního zatemnění jest příznačná zvláštní poetická forma s asonancemi a slovními hříčkami: verš, či lépe řečeno rýmovačky vycházejí zcela volně z pera nemocných právě jako z jejich úst při chorobných deklamovánkách. Dva příklady, jež tu citujeme, jsou ze sbírky Régise a Parrota. První je vzata z časopisu vydávaného strážníky v Charentonu nesoucího název „Sebrané klasy z Madopolisu“. (Fr. Biebl, který se ujal obtížných překladů této francouzské „poesie“ do češtiny, překládal nerýmovaně, aby verše mohly býti zachovány doslovně, a aby tak vynikly zvláštnosti této poesie choromyslných).

LITERÁRNÍ ČINNOST CHOROMYSLNÝCH

Miluji jasný oheň z kapradí,
je málo trvalý, leč praskavý;
má trpkou, čpavou příchut' jako dým,
leč popel buku „pryč jen kvap“ radí.
Sůl za dva sous, jež smývá vše,
sůl sody, sůl, jež smývá vše.

Mišmaš.

(Pozn. překladatele knihy: Hra slov „fougère“ – kapradí a „fou j'erre“ – doslovně : já bloudím. A pak „deux sous“ – a „de soude“ – sody).

Panu Dru Christianovi:

Vy dítě, že jsem Anakreon,
já nedosáhnu jeho slávy,
ta šíří příliš krásný lesk.
Já nemám per a papíru,
jen slůvko mi postačí;
má nedostatečnost je známa,
víc nejsem než ane-á- crayon.

(osel s tužkou)

(Pozn. překladatele knihy k podivnému zakončení básně: francouzsky rýmuje se „bon“ – dobrý a „crayon“ – tužka.)

Je-li vzrušení maniakovo spojeno se stihomamem, je tón mnohem zastřenější, jako je tomu v následující imitaci Faustovy písně.

Říkají o mně, že jsem blázen,
a vskutku měl jsem v mozku myš,
však vrátila se do své díry
a žebřík nemusila mít.

O svatý Baudelaire, víš,
můj patrone, že v klystýru
z lnu, ze slezu a ze škrobu
jsem vstřebal duši Moliéra.

A nejsi-li jen hlupák pouhý,
ven vysvoboď mne z téhle boudy
a budeš velkoadmirálem
v mém loďstvu na Atlantiku.

Básně z počátku choroby jsou vždy mnohem zajímavější, jako např. tato poetická líceň snu, kterou napsala duševně chorá.

Být perskou šachovou.

To byl můj sen: být perskou šachovou,
ten přelud konejší mne v nudy dnech.
Být perskou šachovou,
tam hostil by mne palác velkolepý.
Vchod dovnitř byl by skvoucím portikem,
kde diamanty, emaily a zlata
by vznešenou se skvěly nádherou.
Ten krásný palác byl by z nefritu,
tam opírat se pod arkádou jemnou,
tam rozestírat roucho velkolepé,
mít nohy na bohatých kožišinách,
úžasný přepych, spousty bohatství,
tam oblékat si nějaký háv krásný,
jenž skvěle barvami je okrášlen.
To je můj divný, poetický sen.

Po nějakém čase staly se básně této choré nepochopitelnější. Symbolických náznaků přibývalo: řeč stala se „salátem ze slov“ symptomatickým pro verbální poblouzněnost, druh schizofrenie.

Drumontovi.

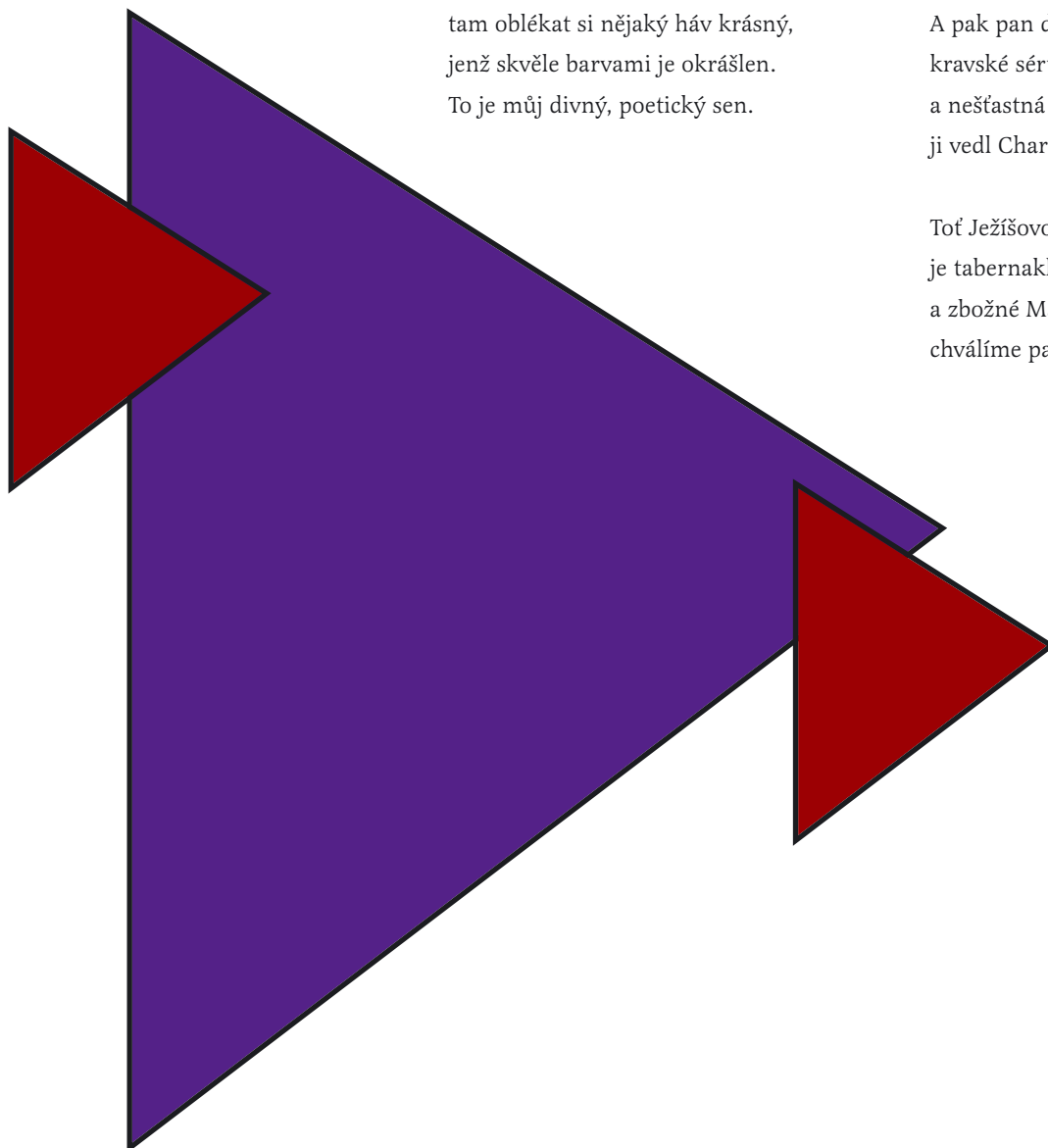
Myslila jedna židovka,
že hodiny jdou příliš rychle,
to omyl nečistého ducha,
ježž ďábel stvořil nejtvrdějším,

i zpomalila kyvadlo
u své matky, jehož čárka,
tyčinka Postu, v poklidu
snídá, nikdy nezahálí.

A pak pan doktor medicíny
kravské sérum odpoutal
a nešťastná ta židovka,
ji vedl Charon po břehu.

Toť Ježíšovo kladivo,
je tabernakl jeho dům
a zbožné Mariino dítě,
chválíme pannu milostnou.

Naučení: Přišla kosa na kámen.

Psychoanalytická metoda, jež je nyní obecně známa, dovolila by snad překlad tohoto textu do srozumitelné řeči. Erotismus je tu přimíšen k zbytkům bývalých bludů jako ve všech kompozicích tohoto druhu. Následující báseň od téhož autora jest ještě nesrozumitelnější. Je nazvána:

Pátý.

Ta číše, ve které
Eva byla taková,
na koně měla právo,
jak každý uvěří.

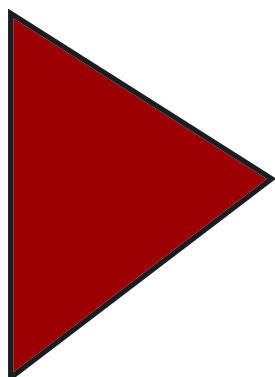
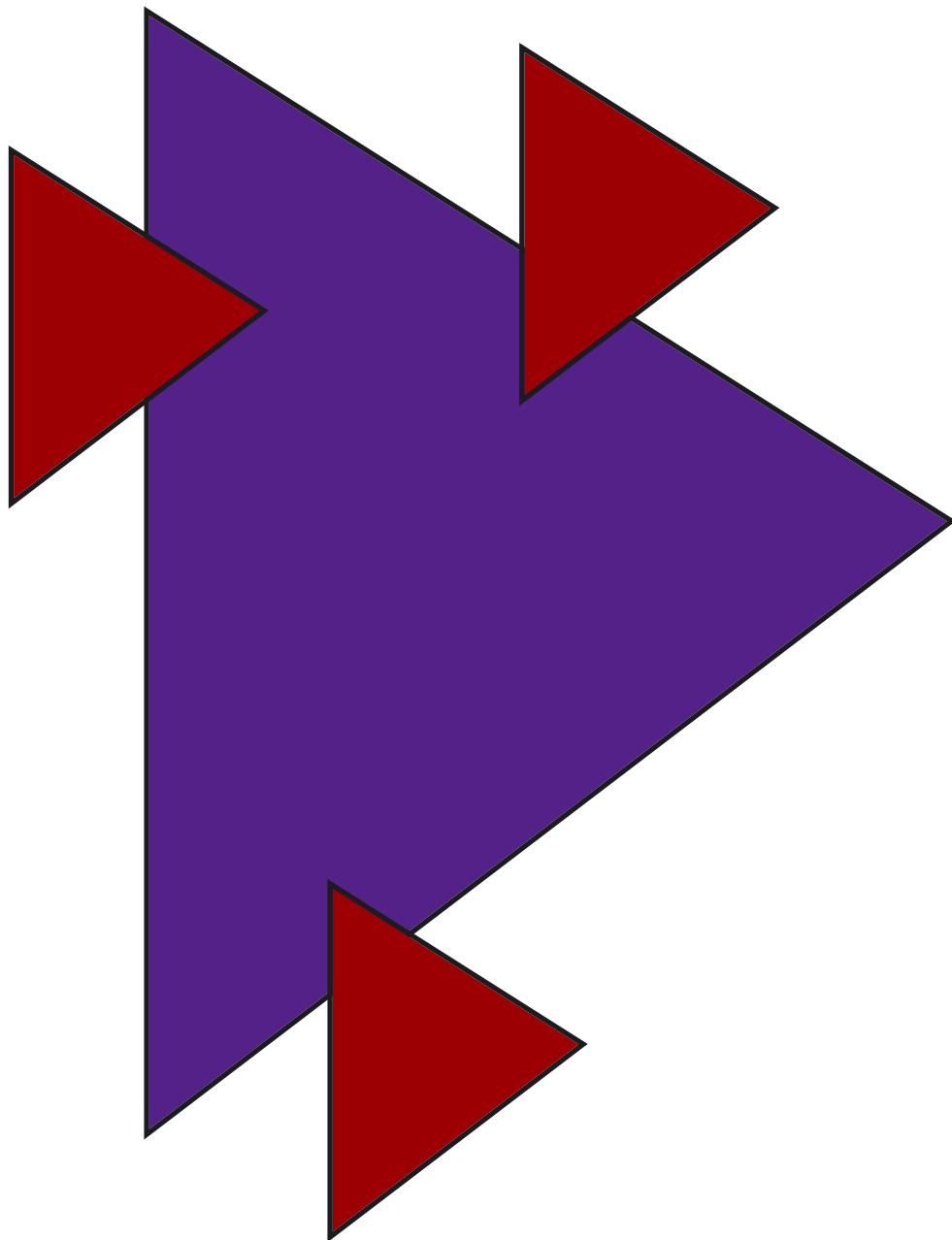
A proto tedy Neptun
od doby této luny
snil, jak se dobře ví,
že dobrý, dokonalý Bůh

a chytrý k ďáblu odnese
tohle není bajka věru
ve dvou taktech kvapíku,
kdo ho v pěti tuze nudí.

Ne hloupý sen,
ba, to je slavnost
pro Boha, jenž stvořil koně
a stejně taky říř.

Zřejmě se nalézáme v ovzduší snu, kde jde
o definitivní odjezd nepohodlného „pátého“
a skatologická, konečná narážka není
tam jen pro navodění rýmu.

(Pozn. redakce: l'equus - l'anus.)

Výše uvedené ukázky pocházejí z knihy Umělecké projevy chromyslných od Jeana Vinchona (Nakladatelství Orbis Praha, 1933) v překladu Eugena Markalouse, verše choromyslných však přeložil František Bíbl. Knihu jsem zakoupil v antikvariátu v Dlážděné ulici.

V příštím čísle (vychází 1. ledna 2007)

najdete:

odpočínutého
Štefana Švece

fejton
Katky Komorádové
o zdravé stravě

a možná i článek o tom,
jak si opravit
starý nábytek

Na shledanou příště!
Ne za pomeňte!